

Tota la Sagrera

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I VEÏNES DE LA SAGRERA

NÚM. 211 • DESEMBRE 2025

**ANTÒNIA LUENGO
MEDALLA D'HONOR
CIUTAT DE BARCELONA 2025**

»» Coneix els nostres CURSOS HOMOLOGATS

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR

IMATGE PER AL DIAGNÒSTIC I MEDICINA NUCLEAR

MODALITAT: PRESENCIAL/DISTÀNCIA HORARI: MATÍ/TARDA

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR

RADIOTERÀPIA I DOSIMETRIA

MODALITAT: PRESENCIAL HORARI: TARDA

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR

HIGIENE BUCODENTAL

MODALITAT: PRESENCIAL HORARI: MATÍ

CICLE FORMATIU DE GRAU MITJÀ

CURES AUXILIARS D'INFERMERIA

MODALITAT: PRESENCIAL/DISTÀNCIA HORARI: MATÍ/TARDA

Pregunta'ns pels nostres cursos de «««
FORMACIÓ CONTINUADA

Edita:
Associació de Veïns i Veïnes de la Sagrera

Equip de redacció:
Agustí Carrillo, Jaume Matas.

Redactors:
Joan Pallarès, Antònia Luengo, Benjamí Mercader, Anna M. Casanova, Quim Terré i Joan Gironès (Centre Documentació), Ferran Federico (Comissió de Festes), Cristina Raso (La Sagrerina.com), Josep M. Gil (AVV), Carlos Calzada, Margarida Giral (LS en femení), Jordi Vilagut, Biblioteca La Sagrera-Marina Clotet, Juan López (Photosagrera), Antonio Ibáñez, Rosa M. Guitart (Mirada de dona), La Sagrera es Mou, Alba Pardo, Agustí Carrillo

Correcció:
Agustí Carrillo

Publicitat:
Francisco Jiménez · 686 041 302

Maquetació revista:
Denis Matas

Associació de Veïns de la Sagrera:
Casal de Barri Torre de la Sagrera
Carrer Berenguer de Palou, 64-66
Barcelona 08027 - Tel. 93 408 13 34
avv.lasagrera@gmail.com

Web:
www.avvlasagrera.com

e-mail revista Veïns de la Sagrera:
totalasagrera@gmail.com

Imprimeix:
Grama Graf SCCL · Tel. 93 389 94 67
Dipòsit legal: b-19006-2012

La revista TOTA LA SAGRERA i l'AVV no es fan responsables del contingut de les informacions signades pels redactors, col·laboradors o particulars.

Amb el suport de:

EDITORIAL N. 211

DESEMBRE 2025

NOU ANY, NOUS OBJECTIUS...?

Quan llegiu aquestes línies serem entre les festes nadalenques i la nit de Reis, passant pel Cap d'any, dies de celebracions, reunions familiars i amb amics, regals i bons desitjos.

Però..., realment tots els que vivim a la Sagrera podrem viure unes festes de postal o d'anunci de televisió? Els sagrerencs i sagrerencs tindrem tots les mateixes oportunitats de cara al nou 2026? Els desitjos majoritaris són que sigui així, però entre els nostres veïns hi haurà aquells que segueixen buscant un treball amb sou digne per viure amb unes mínimes condicions; veïns que hauran de buscar habitatge fora del barri perquè els preus estan disparats, a més de la manca evident de noves construccions amb preus assequibles, siguin de propietat o de lloguer; veïns que hauran de viure en una habitació en pisos compartits, pagant quantitats amb les quals fins fa pocs anys podies pagar tot un pis.

I com a barri, realment serà un any nou carregat de nous projectes o seguirem lluitant perquè els projectes antics es duguin a terme definitivament?

Esperem que les obres de "millora" de la Meridiana avancin i que, després de tots els sacrificis que estem vivint amb elles, s'acabin i puguem gaudir d'una avinguda més humana i pensada per als vianants i no tant per als negocis que privatitzen una part de les seves voreres. Esperem també que les altres obres, les inacabables (i no parlo de les de la Sagrada Família, que va més ràpides), les de l'estació ferroviària segueixin a bon ritme, i que les autoritats pertinents inverteixin per recuperar els més de vint anys d'endarreriments que han hipotecat la mobilitat del barri i el naixement de nous equipaments i noves zones verdes, molt promeses des de fa anys, però que no han passat dels simples anuncis i "renders" que se'ns presenten en les reunions de veïns (consells de barri o altres convocatòries).

Esperem que els projectes promesos per al nou CAP o per a l'institut-escola 30 passos puguin veure la llum perquè abans d'acabar, no l'any, sinó el decenni, els puguem gaudir ja construïts. També desitgem que als projectes de pacificar carrers i augmentar l'espai per als vianants pensats de fa anys (com els dels carrers Hondures, Costa Rica, Ciutat d'Elx, Antilles o Torroella de Montgrí) els arribi l'hora de veure's contemplats en els pressupostos municipals de districte. O el projecte oblidat, any rere any, de rehabilitar i donar vida a la Torre del Fang (d'idees n'hi ha després d'un treball veïnal de dos anys) abans que no s'ensorri i que el que no hagin fets els segles faci la desídia municipal.

Sí que veiem com les obres de rehabilitació de l'Espai 30 o les de construcció del CEM de la Sagrera són a prop d'enllestir-se, i si bé el bon funcionament de l'Espai 30 està garantit per la gestió d'una federació d'entitats, el del recuperat equipament esportiu (hem de recordar que no és de nova planificació, és una restauració del que ja teníem anys enrere) encara està en l'aire i no sabem quan començarem a gaudir-lo.

Bé, de desitjos tenim molts, i pel bé de la Sagrera esperem que alguns arribin a configurar-se al llarg del nou 2026. De moment, només ens queda des de la redacció d'aquesta revista desitjar-vos a tots Bones Festes i un Bon Any Nou.

AGUSTÍ CARRILLO | AVV DE LA SAGRERA

Els nostres horaris d'atenció a les veïnes i els veïns
Dilluns, dimecres i divendres de 18:00h a 20:00h

Ens trobaràs:
Casal de Barri Torre de La Sagrera
Carrer de Berenguer de Palou 64-66
08027 Barcelona

Telèfon: 93 408 13 34
Correu: avv.lasagrera@gmail.com
@avvlasagrera

ANTÒNIA LUENGO REP UNA DE LES MEDALLES D'HONOR DE BARCELONA 2025

Al número 209 de la nostra revista, al juliol del 2025, us comunicàvem amb alegria que l'Antonia Luengo havia estat guardonada amb una de les 25 Medalles d'Honor de la ciutat corresponents a aquest 2025. Per a l'AVV de la Sagrera ha significat una doble alegria; en primer lloc, per ser una sagrerenca de fa molts anys, i en segon lloc, per ser membre de la Junta de l'AVV, des de la qual treballa per a la conservació i millora de les condicions de vida dels veïns de la Sagrera, en especial en l'àmbit cultural. Tal com diu el web de l'ajuntament, les Medalles d'Honor de la Ciutat són un reconeixement de les trajectòries exemplars i les aportacions als valors cívics. Com cada any, des del 1997, es van entregar en un acte presidit per l'Alcalde al Saló de Cent de la ciutat el passat dilluns 10 de novembre amb la participació dels representants polítics de la ciutat. Les medalles proposades pel Consell del Districte de Sant Andreu van ser per **Antònia Luengo**, per la seva carrera i trajectòria, que ha impulsat música contemporània i per posar en valor i reivindicar el paper de les dones en aquest àmbit, el de la música, des de la direcció de la Banda de Dones de Catalunya i la Simfònica de Barcelona, i per al **Centre d'Estudis Ignasi Iglésias**, per ser un pilar de la memòria històrica i la identitat del districte. A més a més, es van entregar altres 18 medalles a proposta dels consells de districte i 5 proposades pels grups municipals per la seva projecció a la ciutat (aquell que tingui curiositat per conèixer-les pot trobar-les en altres mitjans de comunicació de la ciutat). Arran d'aquest esdeveniment, des de la redacció del Tota la Sagrera hem volgut conèixer millor la nostra premiada veïna, per la qual cosa li hem fet unes preguntes.

DES DE QUAN VIUS A LA SAGRERA? EN QUINES COSES LA SAGRERA HA MILLORAT EN ELS ANYS QUE FA QUE HI VIUS? QUINS ASPECTES SÓN MILLORABLES DE CARA AL FUTUR PRÒXIM?

Fa 53 anys que visc a la Sagrera. Els meus pares eren d'Extremadura, però les obres per fer el pantà de Cijara els van expulsar de la seva

terra, sense cap mena d'indemnització. Primer vam viure al carrer Riera d'Horta i posteriorment ens vam traslladar al carrer Portugal, on visc actualment. Quan vam arribar a la Sagrera, teníem al davant la fàbrica Pegaso, ara tenim un parc. Teníem una vaqueria a la qual anàvem a comprar llet i *sobaos* (ja fa temps que no hi és) i moltíssims menys pisos i cotxes: el meu carrer a l'estiu estava buit. Sempre m'ha agradat molt la tranquil·litat que hi havia al barri, sensació que amb el temps ha anat canviant a mesura que el lloc va creixent i ens ofereix una imatge totalment diferent a la de temps enrere, potser perdent l'aroma amb què ens havíem criat. Però la ciutat es modifica i les seves parts també, sense que ho puguem aturar. Personalment, m'agradaria que poguéssim tenir bons equipaments culturals, amb capacitat i escena suficients per respondre les demandes dels grups que tenim a la Sagrera. També que se solucionessin els problemes de les nostres escoles, que el CAP sigui una realitat ràpidament enllestida i que l'espai no es degradi fruit de l'especulació.

ENTITATS DEL DISTRICTE AMB QUÈ HAS COL·LABORAT

Al llarg del temps he anat col·laborant amb diverses entitats, com ara l'AVV de la Sagrera, la Torre de la Sagrera, La Sagrera en femení, els Casals de Gent gran de Navas i de Trinitat Vella, el CC i Biblioteca del Bon Pastor, el CC Baró de Viver, l'Ajuntament de Sant Andreu, la Comissió de Festes de La Sagrera, etc. Però cal dir que des de l'Associació Musical Andreuena hem intentat fer programes conjunts amb algunes entitats culturals del Districte que no han respost a la nostra crida o han manifestat dificultats per implicar-se al projecte. Sobretot m'interessa molt la gent gran i el gaudi que pot treure dels nostres projectes.

CURRÍCULUM I RELACIÓ AMB EL MÓN DE LA MÚSICA

Intento resumir breument. Amb cinc anys em van comprar un pianet de cua vermell que tenia 8 tecles i jo en treia d'oïda algunes

cançons que escoltava. La meva tutora a l'**Amor de Dios** del Turó de la Peira (Sor Concepción), va parlar amb els meus pares per dir-los que havia d'estudiar música, i vaig començar a les classes que ella feia al col·legi i després particularment al costat de casa. Vaig estudiar al que en aquells moments era el **Conservatori Superior de Música de Barcelona**: acordió, piano, guitarra, llenguatge, harmonia, composició, instrumentació, etc. Van ser anys molt feliços, fins arribar als 17 anys. Llavors, jo volia estudiar aeronàutica i seguir amb la música, però no hi havia diners i vaig haver d'escollir. I així vaig continuar amb una matèria en què vaig aconseguir 5 títols superiors, premis d'honor i primers premis nacionals i internacionals. Vaig aprovar les oposicions per a institut i vaig trobar una gran vocació, l'ensenyament. Paral·lelament em vaig doctorar en Geografia i Història/Història de l'Art, i vaig treballar durant 10 anys a la **UB** (Universitat de Barcelona). Després vaig ser catedràtica de música d'ensenyament secundari. També he escrit articles i llibres i he participat en Congressos. Vaig ser fundadora de l'**Associació Musical Andreuena** i dels grups que sota ella s'aixopluguen, en aquests moments: **Banda Simfònica de BCN** i **Camerata Mercè Torrents**. Soc la directora titular d'aquestes agrupacions. Per últim, he participat al projecte de **Banda de Dones de Catalunya**, d'en Joan F. Ballesteros, com a Directora. Amb tot, la idea sempre ha estat gaudir i sobretot fer gaudir els alumnes, músics i públic.

COM HAS ARRIBAT A SER CANDIDATA A LA MEDALLA D'HONOR DE BARCELONA PEL DISTRICTE DE SANT ANDREU I QUÈ T'HA SIGNIFICAT AQUEST HONOR?

Un dia em va trucar la Regidora de Sant Andreu i em va dir que em proposaven per a Medalla. Li vaig dir que li ho agraiïa molt, però que pensava que segurament hi havia altra gent que s'ho mereixia més. Però van continuar amb la idea, es va votar i es va decidir que el Districte presentava per a Medalla al Centre d'estudis Ignasi Iglésias i a mi. Bé, ha significat agraïment. A part d'això, continuo essent la mateixa.

PUNTS POSITIUS I NEGATIUS DEL MÓN MUSICAL QUE TROBES AL NOSTRE DISTRICTE I A LA CIUTAT DE BARCELONA?

Fer una carrera de músic comporta molts sacrificis, tant de temps d'estudi com de diners. I quan el músic acaba la carrera, amb què es troba? Amb un context en què com a músic intèrpret no pots sobreviure. Quants músics no hi ha treballant en supermercats, hamburgueseries, etc.!!!! Mai se'ns acudiria dir a un lampista que vingués a casa "*de gratis*", però a un músic o a una formació musical se li demana moltes vegades. I donada la incultura musical del nostre país, els que triomfen no són sempre els millors, aquells que amb molta il·lusió han realitzat el grau de música. A la Sagrera i Sant Andreu, s'afegeix, a més, que no es contracten els grups simfònics que hi funcionen i que han donat fe de la seva bondat, sinó que es criden formacions d'altres llocs. Parlant en terreny de bandes simfòniques, Sabadell contracta la seva Banda, Cerdanyola la seva, Tarragona la seva i així podríem seguir. Aquí, els

nostres grups són ignorats. Amb la Banda Simfònica de Barcelona, aquest any hem tocat al Kursaal de Manresa, al Palau de Congressos de Tarragona i a d'altres llocs amb gran èxit de públic, però aquí se'ns ignora, penso que és lamentable. Però per sobre de tot, insisteixo, la visió del músic i l'atenció cap al graduat en Música hauria de canviar profundament i totalment. No tothom és músic, per molt que ens el presentin com a tal, i passa sovint que mentre el graduat no pot exercir, algú amb mínims coneixements, però amb el suport de la indústria discogràfica, o per idees que si s'estudiessin profundament es veuria que són conduïdes cap al lucre personal, sí ho fa. A mi m'agradaria que aquesta medalla que m'han atorgat es convertís en un pont cap a la millora de les condicions musicals al nostre Districte, això seria el que realment m'il·lusionaria. Veïns i veïnes, recolzeu els projectes culturals de barri, de Districte, perquè una cultura viva és la base de moltes coses. I no oblideu donar suport als músics

Poques paraules més a afegir a les de la nostra protagonista, només tornar a felicitar-la pel guardó i agrair-li tota la feina feta fins ara i a encoratjar-la a seguir en aquesta lluita per aconseguir millorar. Enhorabona Antonia!

Agustí Carrillo, redacció Tota la Sagrera

INAUGURACIÓ DE TRES NOUS CARRERS DE LA SAGRERA DEDICATS A DONES QUE VAN DESTACAR EN L'ÀMBIT MUSICAL

El nostre barri va estrenar dimarts 18 de novembre tres espais que busquen homenatjar tres dones barcelonines, **Mercè Torrents i Turmo, Lluïsa Casagemas i Coll i Antònia Pich Santasusana**, tres dones que han vist reconegudes les seves aptituds com a professionals de la música, tant en el camp de l'educació com en el de la composició, i que han deixat una gran empremta en la música catalana.

L'acte protocol·lari i festiu on es va procedir a la inauguració dels tres nous espais de la Sagrera va esdevenir en un d'ells, els Jardins Antònia Pich i Santasusana, on es van instal·lar seients destinats als veïns i convidats, i un empostissat des d'on es van adreçar paraules d'homenatge i es van fer actuacions musicals. A més, l'acte s'emmarcà dins de la Festa Major de la Sagrera i del dia Internacional de la Música, que se celebra el 22 de novembre.

Aquest primer espai dedicat a **Antònia Pich Santasusana** (Sant Andreu de Palomar, 11 d'abril de 1910 – Sant Andreu de Palomar, 18 d'octubre de 1990) es troba situat entre els carrers de Bonaventura Gispert i el del Pare Manyanet, davant del nou CEM de la Sagrera. L'**Antònia** fou una pianista, violinista i professora de música. Entre 1926, quan només tenia 16 anys, i 1980, quan ja havia complert els 70 anys, el seu nom va ser habitual a les crítiques de recitals i esdeveniments musicals a la premsa catalana, és a dir, més de cinquanta anys de plena vida artística. També va ser escriptora durant la Segona República i col·laborà assíduament amb la revista *l'Andreuenc*.

El segon és l'espai dedicat a **Lluïsa Casagemas i Coll** (Barcelona, 14 de desembre de 1873 – Madrid, 1942), que és el carrer, ara només iniciat, que anirà des del carrer de Bonaventura Gispert al

del Camp de la Ferro, i que comunicarà equipaments com el CEM i el Pavelló del Camp del Ferro amb la Biblioteca, l'escola Llotja o la residència d'avis. La **Lluïsa** és una compositora catalana, la primera dona que va compondre una òpera a Catalunya. Als divuit anys va compondre l'òpera *Schiava e Regina*, premiada a l'Exposició Universal de Chicago del 1893. Si bé la partitura es considerava perduda, ha estat recuperada l'any 2017. Compongué altres obres com l'òpera *I briganti*, obres simfòniques com *Crepúsculo* (1893), i més de cent lieder.

El tercer espai és el dedicat a **Mercè Torrents i Turmo** (Barcelona, 1930 – Sant Cugat del Vallès, 2018), ubicat entre el carrer Gran de la Sagrera i el de Berenguer de Palou, i ve a ser una continuació del de Josep Estivill des del carrer Gran al futur carrer Jordi Sabater i Pi, el qual vorejarà la nova estació ferroviària. La **Mercè** és una compositora i pianista catalana que va estudiar al Conservatori del Liceu. És autora de diverses composicions per a piano, violoncel, guitarra, grups instrumentals, orquestra de cambra, trio, cobla, cor mixt i veus solistes, però sobresurt especialment com a compositora de lieder. Té una extensa obra en la qual sobresurten especialment les cançons sobre poemes de poetes catalans. Durant els anys 70 i 80 va

participar molt activament en la vida cultural i artística catalana i en la seva recuperació, i va realitzar nombrosos recitals i actuacions.

L'acte va comptar amb uns parlaments institucionals, el primer dels quals va ser el de la **Mercè Corretja Torrents**, filla de la Mercè Torrents, que ens parlà d'ella de forma molt emotiva i amb orgull. A continuació va parlar en **Joan M. Pich Escrihuella**, nebot d'Antònia Pich, presentant la seva visió familiar i de barri. Va seguir la **Irene Calvis**, responsable de *LiceoApropa*, que va dedicar les seves paraules a les compositores, sobretot a la Lluïsa Casagemas, anunciant-nos que en un pròxim futur el Liceu recuperarà la primera òpera d'aquesta autora, que va veure avortada l'estrena per un atemptat anarquista a finals del s. XIX. Els parlaments els van cloure la **Rosa Suriñach**, presidenta del Districte de Sant Andreu, i la **Marta Villanueva**, regidora del nostre Districte, que va fer valdre la importància de seguir feminitzant els carrers de la ciutat.

A continuació, hi van haver actuacions musicals. En primer lloc la de la **Camerata Mercè Torrents** (amb *Mar de Sinera* i *Barques de paper*, per una banda i *Sardana homenatge a Salvador Espriu*, totes elles amb poemes d'aquest poeta insigne), amb la seva directora al davant, la nostra **Antonia Luengo**, i de la soprano **Maria Teresa Garrigosa** acompanyada del guitarrista **Raúl Sandin Bañuelos** (amb *La COMPLANTA de la lluna*, de M. Lluïsa Casagemas i *El sol que em desperta*, de Mercè Torrents) L'acte va acabar amb el lliurament d'obsequis als participants i cloenda de l'acte.

Acabem aquesta ressenya, recordant que hem de continuar corregint el desequilibri històric en els noms de carrers i espais de la ciutat. Hem d'anar reconeixent la tasca i vàlua de dones que representen el món de la cultura, de la ciència i de les professions de la ciutat i del país, així com les que van participar en l'activisme veïnal, cultural, polític i reivindicatiu.

Agustí Carrillo, vocalia d'història i patrimoni de l'AVV de la Sagrera

Moments de la inauguració amb parlaments i actuacions musicals.

LA FESTA A LA SAGRERA

Aquest novembre ha estat ple d'activitat per la **Comissió de Festes de la Sagrera**. Vam arrencar el mes amb la **Mostra d'Entitats**, on les associacions del barri van omplir la plaça dels Jardins d'Elx per mostrar la seva tasca i fer visible la feina que realitzen cada dia.

I un any més, vam gaudir de la nostra estimada **Festa Major**. Entre els molts actes i esdeveniments, el 13 de novembre va donar el tret de sortida amb el **toc d'inici** i el **pregó**, amb la nostra pregonera, **Emma Zafón**.

El **dissabte 15 de novembre Els Superherois** va fer ballar i gaudir els més petits a la plaça Masadas. A la tarda, va tenir lloc la ja tradicional **Batalla de Confeti**, que va acabar amb una xocolatada per als més petits, per recuperar forces. El **diumenge 16 de novembre**, la **Cercavila** va omplir els carrers amb els gegants, gegantes i capgrossos. També aquell mateix dia, els **Castellers** ens van deixar bocabadats amb els seus imponents castells.

El **divendres 21 de novembre** vam tenir el privilegi de gaudir del concert del **Pony Pisador**, que va fer ballar i cantar a tot el barri. El **dissabte 22 de novembre**, al matí, vam viure una actuació molt especial a l'envelat amb **El Pony Menut**, que va portar la seva energia als més petits. I per tancar aquest dia tan festiu, els **Montgrins** van posar la música per a una altra gran ballada al barri.

El **diumenge**, el dinar de germanor amb el veïnat, les **havaneres** i l'**espectacle pirotècnic** van posar fi a la Festa Major

Volem agrair a totes les entitats, equipaments i persones del barri que han organitzat, participat o donat un cop de mà per fer que aquesta Festa Major sigui un èxit.

I ara ja ens estem preparant per rebre els **Reis d'Orient** com mai. La tradicional **Cavalcada**, un dels esdeveniments més esperats de l'any, ja està a punt per omplir els carrers del barri de màgia, il·lusió i alegria. Podeu consultar els horaris a la web www.festesdelasagrera.cat

Comissió de Festes de la Sagrera

AVV: HAN DE CONTINUAR REIVINDICANT MILLORES PER AL BARRI?

El 19 de desembre passat ha fet tres anys que la sala d'actes de la Torre de la Sagrera s'omplia de gom a gom amb motiu de la presentació del llibre **MIG SEGLE DE COMPROMÍS DIGNIFICANT LA SAGRERA**. Al seu capítol final, les pàgines del llibre recollien una reflexió sobre el futur de les Associacions Veïnals i el seu paper de canal per a les reivindicacions veïnals i de contrapart davant les administracions, la municipal en especial. El llibre és un compendi d'actuacions que mostren el paper que l'Associació Veïnal de la Sagrera ha jugat durant més de 50 anys, i continua jugant, en transformar el barri amb millors cotes de qualitat de vida, amb més equipaments.

No sempre les demandes han estat per mancances fragants. També s'han reivindicat per recuperar elements de la memòria històrica que forma part del record de gent del barri de tota la vida. Durant el mandat de l'alcaldeessa Ada Colau i el seu equip de govern de Barcelona en Comú, el consistori va instal·lar la font de Can Gaig, recuperada del magatzem municipal. Va quedar situada molt a prop del seu enclavament original, al mig del carrer Garcilaso entre Gran de la Sagrera i Berenguer de Palou. La decisió responia a les múltiples gestions encapçalades per l'Associació i altres entitats del barri. Per a una gran part del veïnat, aquesta font té un valor estètic i memorial. En canvi, i a diferència de quan en 1865 la font era lloc on proveir-se d'aquest element bàsic, com és l'aigua, poca gent s'acosta ara per aquesta finalitat. Però, és així per a totes les persones que poblen la Sagrera actual?

Les iniciatives municipals, sobretot en matèria urbanística, també les de l'alcaldeessa Colau i el seu equip, a vegades han estat motiu de polèmica. Recordem com, a nivell ciutadà, certa actuació emblemàtica va ser objecte de controvèrsia i oposició per part d'alguns sectors empresarials. També, i referint-nos només al barri, persones que viuen a la Plaça dels Jardins d'Elx mostren la seva contrarietat en veure com la plaça, dignificada amb bancs i altres elements d'esbarjo, serveix a vegades perquè el jovent es reuneixi, aprofitant les nits i el bon temps, per a fer *botellot*. A altres hores del dia, s'observa com les taules que serveixen per a jugar a ping-pong o bé a escacs, parxís o a dames, es converteixen en plataformes per a disposar carmanyoles portades per gent que hi dina. Altres moments, són els refrescos, *snacks* o un pastís d'aniversari els protagonistes.

Aquests i altres exemples, que es podrien afegir d'un ús no sempre previst ni intuït per les entitats que impulsen les millores reivindicades, són fruit d'una equivocada actuació en reivindicar aquests canvis?

Si ens acostem a observar la font de Can Gaig, veiem que a vegades qui la fa servir és un habitant de l'assentament humà sorgit molt a prop de la font. Comprovarem que l'aigua que en raja serveix per a rentar-se les dents, o per passar-se aigua per la cara, però també per remullar les aixelles. Si una nit de divendres o dissabte passem per la plaça, veurem bancs i jardins ocupats per grups de joves, en lloc de seure al voltant de les taules dels nombrosos bars disposades molt a la vora dels mateixos bancs i jardins. Si una tarda qualsevol veiem un grup de mares, pares i canalla cantant el "*Happy birthday*" i bufant espelmes, arribarem

a la conclusió que aquestes utilitzacions no eren les inicialment previstes quan es van reivindicar les millores per al barri.

Podríem arribar a la conclusió que s'ha errat en voler dignificar el barri? O com algunes veus opinen, sense molta consistència, que els èxits aconseguits fomenten la gentrificació del barri? És evident que una lectura acurada de tot plegat ens ha d'ajudar a situar bé els problemes. Si la font de Can Gaig fa un servei concret de subministrament d'aigua per a consum i per a rentar el cos és perquè ens trobem davant d'una deriva extrema de la manca d'habitatges, els assentaments humans que tant proliferen. Les persones necessitem beure aigua, rentar-nos, rentar plats i coberts. La major part del veïnat en disposa a casa seva. Les infrahumanes construccions a base de cartrons, plàstics i restes de mobles ni disposen d'aigua corrent, ni de llum, ni de clavegueram, tampoc de moltes altres coses.

El jovent, la major part precari, sense feina o amb salaris de misèria, no pot pagar-se el consum en establiments privats o adquirir-ne l'entrada. Tot reflecteix la manca d'espais de trobada i esbarjo, tan necessaris en aquestes etapes de la vida. Parlant de salaris insuficients, cada cop hi ha més gent que ha de tirar de carmanyola perquè el seu sou no li permet fer l'àpat de migdia demanant el menú al bar. De mitjana a Barcelona, el menú ja s'ha establert en 15 euros.

Tornem a la pregunta inicial. Hem de continuar reivindicant millores pel barri? **Si!!** Cada cop és més necessari. Cal ampliar, això sí, el focus i recollir altres mancances que la deriva de la societat actual ens posa davant dels nostres nassos: manca d'habitatges dignes, manca d'espais d'esbarjo i relació entre joves, treball precari i sous ínfims que no cobreixen ni el mínim vital. Reivindicar un barri en condicions dignes i aconseguir-les no comporta com a resultat que els barris es gentrifiquin ni que els preus dels habitatges se'n vagin pels núvols. Són altres dinàmiques, altres actors els que motiven tants sofriments, tal grau de precarietat. Nosaltres, l'Associació, hem de continuar lluitant!!

Josep Mª Gil Martínez,
Soci 1521 i President entre 1984 i 1989

BON NADAL!!

@districtesantandreu
barcelona.cat/santandreu

PROGRAMACIÓ DE NADAL 2025

DISTRICTE DE SANT ANDREU

Districte de
Sant Andreu

Fem la Barcelona
de la teva vida

DESCOBERT UN REFUGI ANTIAERI DURANT LES OBRES DE L'ESTACIÓ DE LA SAGRERA

Al subsol de Barcelona hi ha censats més de 1.322 refugis de la Guerra Civil, però n'hi ha molts més que no figuren enlloc i cada any se'n descobreixen de nous. Els treballs arqueològics fets entorn del carrer Baixada de la Sagrera, arran de la construcció de l'estructura de la futura estació de la línia d'alta velocitat Madrid–Saragossa–Barcelona, han permès descobrir un refugi antiaeri del qual no es tenia cap constància i que no figurava en el cens de refugis públics de 1938. La troballa s'ha fet durant els treballs d'excavació dirigits per l'arqueòleg Joel Blanco, de l'empresa ABANS.

Segons el Servei d'Arqueologia, es tracta d'un **refugi de caràcter privat o no públic que donava servei a l'antiga estació de mercaderies de la Sagrera** i ha estat ocult durant dècades. L'element havia quedat completament ocult i només ha emergit amb motiu dels moviments de terra que comporta el projecte ferroviari actual i la futura reurbanització d'aquest espai. El traçat d'aquest refugi connectava els dos edificis que es trobaven a banda i banda de l'entrada a l'antiga terminal de mercaderies. Un ja es va enderrocar fa una dècada, mentre que el segon ha estat fins ara la seu de les oficines d'Adif des d'on es dirigeixen les obres de la futura estació intermodal de La Sagrera.

El refugi presenta una **tipologia constructiva singular dins del conjunt de refugis antiaeris de Barcelona**, una estructura de tipus búnquer, excavada a cel obert i construïda amb formigó armat, amb una llosa de coberta d'uns dos metres de gruix preparada per resistir l'impacte de bombes de 100 kg. L'estructura està situada a uns quatre metres de profunditat i conserva dues entrades, una de les quals ha pogut ser documentada completament.

A l'interior, el refugi disposa de dues galeries principals —de 2,5 metres d'altura per 1,2 d'amplada— que unien els edificis bessons de l'estació de mercaderies en direcció nord-sud. Al llarg del recorregut s'hi han identificat quatre sales de grans dimensions, quatre latrines i un espai amb possibles funcions de magatzem o infermeria. En total, **l'estructura devia tenir una longitud aproximada de 90 metres**.

La construcció combina diferents tècniques: trams d'esquelet de formigó recobert amb maó massís, sostres d'encofrat de ciment i recobriments de morter de calç. Destaquen també les

banquetes conservades en una de les sales, diverses pintades fetes al voltant de 1954 i **grafits amb les sigles CNT i FAI, que podrien correspondre al període de la Guerra Civil**. Però també sembla que va ser utilitzat després de la guerra, perquè hi ha pintades fetes al voltant de 1954. Igualment, es manté part de la **instal·lació elèctrica original, amb cablejat i portalàmpades ceràmics**.

Malgrat alguns desperfectes puntuals, l'estat de conservació és excepcional i fa d'aquest refugi un cas únic per la seva tipologia i característiques constructives. En aquests moments, l'estructura es troba en fase d'estudi i documentació mitjançant escàner làser.

L'antiga estació de mercaderies de la Sagrera, va ser construïda entre el 1918 i el 1922 per la companyia MZA (*Compañía de los Ferrocarriles de Madrid a Zaragoza y Alicante*), i va entrar en funcionament a ple rendiment l'any 1923. Va ser durant molts anys també duana de productes que arribaven de l'exterior i ocupava 200.000 m² i més de 17 km de vies. Va ser un dels nodes logístics principals de Barcelona fins que va tancar, el 1990, i un punt estratègic durant la Guerra Civil, fet que la va convertir en objectiu de dos bombardejos el 1937. **La CNT, que havia col·lectivitzat el sector ferroviari, va impulsar amb els treballadors la construcció del refugi que s'ha localitzat ara**.

Els refugis no van desaparèixer del tot el 1939. Les autoritats franquistes temien que servissin com a amagatall de persones, armament o documentació. De fet, es conserven moltes factures que acrediten que es va contractar un nombre important d'empreses perquè en tapessin les entrades. Alguns refugis, però, van sobreviure. L'any 1962 l'Ajuntament de Barcelona va fer un inventari de 153 refugis que encara existien en aquell moment i en setze casos se'n va fer un estudi de conservació complet, de túnels i estances, així com de la situació de les entrades i accessos. Després de la guerra, alguns refugis fins i tot van ser el sostre d'algunes famílies sense recursos (com el Refugi 307 del Poble Sec).

Text elaborat per la redacció del Tota la Sagrera amb publicacions aparegudes en diversos mitjans de comunicació a inicis de desembre de 2025, inclosa la web de l'Ajuntament.

** Imatges: Servei d'Arqueologia Ajuntament de Barcelona*

Una de les sales del refugi, amb els bancs encofrats

Escales d'entrada al refugi antiaeri

Alguns dels grafits de la CNT i la FAI

INCENDI DE DIVERSES BARRAQUES A UN EXTREM DE LA SAGRERA

Diverses explosions i una gran columna de foc i fum van despertar el matí del 18 de novembre a alguns veïns de la zona de Sant Martí fronterera amb la Sagrera, a prop de la Torre del Fang. Un incendi en un assentament de barraques, a la confluència dels carrers Huelva amb Bac de Roda —al costat de les obres de La Sagrera— va ferir dues persones i va cremar un total de sis d'aquestes construccions.

Els Bombers, van treballar en l'incendi amb deu dotacions i el van donar per extingit cap a les 9 h., després de dues hores des que havien arribat. Fins a mig matí, a més, van continuar remullant la zona cremada. Mentre s'han dut a terme les tasques d'extinció, la Guàrdia Urbana va tallar el trànsit del pont de Calatrava des del carrer de Guipúscoa i també al carrer d'Espronceda i el van reobrir poc abans de les 10h. Segons fonts municipals, almenys una de les dues persones ferides va ser traslladada a l'Hospital Vall d'Hebron i l'altra va ser donada d'alta al mateix lloc dels fets.

Tal com van comprovar diversos periodistes, les barraques afectades per les flames eren a prop de l'entrada de l'assentament, a tocar d'unes tanques que en delimiten el perímetre. Els bombers van localitzar i amuntegar a l'entrada fins a 13 bombones de butà i càmping gas completament calcinades. A l'interior del solar hi havia moltes més barraques, prop d'una vintena, que es mantenien dretes i amb persones vivint-hi. No és la primera vegada que es produeix un incendi a aquesta zona. Al gener d'aquest any ja n'hi va haver un altre molt a prop, en un solar propietat d'Adif.

Segons fonts municipals el CUESB ha atès vuit persones i diverses orientacions i derivacions de les persones que han volgut ser ateses al centre de serveis socials, al SOASS —Servei d'Orientació i Atenció Social al Sensellarisme—, i al SASSEP —Servei d'Atenció Social al Sensellarisme a l'Espai Públic—. En l'espai que ha cremat, els equips de carrer dels serveis socials hi treballen des de fa uns cinc anys i hi tenien compatibilitzades unes vuit persones majors d'edat pernctant. Segons el consistori, en aquest espai hi ha també altres assentaments que no han estat afectats.

La investigació sobre les causes del foc, que encara no han transcendit, està en mans dels Mossos d'Esquadra. De moment totes les hipòtesis continuen obertes, des de l'explosió accidental d'alguna bombona fins al fet que hagi pogut ser provocat. Alguns dels veïns dels altres assentaments que hi ha a la zona, i que s'han desplaçat aquest matí fins al del carrer Huelva per veure què havia passat, van explicar als periodistes que les baralles i els conflictes en aquesta zona eren constants.

Ràpidament tots el partit polítics de l'oposició van condemnar el govern municipal per permetre que la presència d'aquests assentaments s'allargui amb el temps i produeixi situacions com la viscuda aquí. Arran del fet, el grup municipal d'ERC va registrar un prec per escrit als districtes de Sant Andreu i Sant Martí (des de l'AVV de la Sagrera vam ser informats) per demanar *“una actuació urgent davant la degradació que pateix l'entorn de les obres de la futura estació de la Sagrera”*. Reclamaven *“un pla de xoc immediat”* i *“l'activació de mesures permanents de manteniment i seguretat fins que finalitzin les obres”*. També ha denunciat que el govern municipal i ADIF —propietari del solar— *“fa massa temps que miren cap a una altra banda”* mentre l'espai *“es degrada”* i es *“posa en risc el veïnat”* i les persones que viuen en els assentaments.

Fonts de Barcelona en Comú han considerat també “urgent” que l'alcalde *“porti a terme accions valentes per combatre el sensellarisme a Barcelona, un fenomen transversal on la crisi d'habitatge té molt a veure”*. Per això, van reclamar a l'alcalde un pla d'acció que incrementi els allotjaments per a persones sense llar, en la línia del que els comuns van portar a votació per aquells dies a la comissió de Drets Socials i que va prosperar amb l'abstenció del PSC.

L'endemà de l'incendi, la Guàrdia Urbana va desplegar dimecres al matí un dispositiu especial per desallotjar els assentaments de barraques situats sota el pont de Calatrava de Barcelona, al costat de les obres de la Sagrera. L'actuació s'ha produït un dia després de l'incendi i està motivada, com sol passar en aquests casos, per un informe dels Bombers que conclou que a la zona hi ha un “risc molt greu” per a les persones que hi habiten i que cal actuar amb “caràcter d'urgència”.

Redacció Tota la Sagrera (fonts extretes de diversos mitjans de comunicació)

ESPAI 30

El passat 28 de novembre es va fer una visita per les naus rehabilitades de l’Espai 30, ateneu sagrerenc, que està en obres des del curs passat. Aquest espai sociocultural de la Sagrera, on podem trobar teatre, cultura, exposicions, art, música, solidaritat..., comunitat al cap i a la fi, està gestionat per una federació de diverses entitats que tenen seu des de 2010. Al llarg d’aquest temps d’obres, totes aquestes entitats hem seguit en actiu distribuïdes entre altres equipaments del barri, majoritàriament a l’Espai Jove Garcilaso, on hem estat molt ben rebuts i tractats, o a la Torre de la Sagrera.

La visita va ser guiada per l’equip d’arquitectes que s’ha fet càrrec de la rehabilitació i adequació de les naus i que va guanyar el concurs de projectes. Entre els visitants es trobaven la regidora del nostre districte, Marta Villanueva, i diversos consellers de diferents partits del Consell municipal de Sant Andreu, acompanyats per membres d’algunes de les entitats residents a l’Espai 30 i d’altres de representació veïnal, com l’AVV de la Sagrera.

Si bé els visitants vam quedar contents amb el que se’ns anava ensenyant i explicant (aportem algunes imatges amb aquest text), el més important és demanar que les obres de rehabilitació i adequació acabin quan abans millor per a que recuperem un espai vital per a la dinamització de la vida social i cultural del barri, per la qual cosa cal polir alguns aspectes dels acabats, dels espais i del mobiliari, i que des del districte es faci tot el possible perquè sigui així.

Esperem que de la mateixa manera que s’inicia el 2026, les diverses entitats que tenim seu a l’Espai 30 puguem reiniciar les nostres activitats el més aviat possible, i tornar a obrir aquest ateneu sagrerenc a la resta del veïnat per seguir treballant en la difusió de la cultura, que és la nostra base fundacional.

Bon any nou i bon Espai 30 renovat per a tothom!

Agustí Carrillo, membre de l’AVV i de LSEM.

** Fotografies cedides gentilmente per Agneta Domínguez, Xavier de la Cruz i David.*

**PERRUQUERIA
MAR-I-BEL**

Tel. 93 352 29 63

C/ Sant Antoni Ma Claret, 474, 1r 2a
08027 Barcelona

**FES
PUBLICITAT,
FES BARRI !**

**SEGUEIX-NOS A LES
NOSTRES XARXES SOCIALS**

@mercatfelipii

Mercat Felip ii

**I ASSABENTA'T DE TOT EL QUE PASSA
AL NOSTRE MERCAT, NOVETATS,
PROMOCIONS I MOLT MÉS**

DONA I ART: UN TALLER INNOVADOR PER DONAR VEU A LES EMOCIONS A TRAVÉS DEL MANIQUÍ

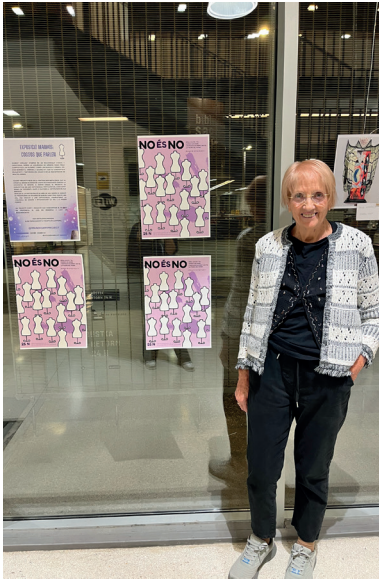

La creativitat i la cura emocional es van trobar recentment a la Sagrera en un **taller d'art terapèutic** únic dirigit exclusivament a dones. “**Dona i art**” és un projecte que convida les participants a expressar sentiments, emocions i experiències a través de la pintura i la decoració d'un maniquí.

Aquest projecte està impulsat per **Mer Matalonga**, pintora professional amb més de 10 anys d'experiència en projectes d'art contemporani i comunitari, i la seva filla, **Alba Pardo**, terapeuta especialitzada en *teràpia corporal i art-teràpia*. Mare i filla posen al servei de les participants tant la creativitat i la mirada artística de Mer com l'expertesa terapèutica de l'Alba, oferint un espai únic on les dones poden explorar i expressar les seves emocions a través de l'art en un entorn segur, acollidor i enriquidor.

El taller ofereix una experiència transformadora: **cada participant treballa amb un maniquí** que ha de pintar, dibuixar i decorar segons les seves emocions i vivències personals. Durant la sessió, les dones poden posar nom al maniquí, escriure què els suggereix i rebre un missatge simbòlic com a forma de reflexió i autoconeixement.

Fins el moment **més de 100 dones ja han participat en aquests tallers**, que van compartir colors, històries i experiències en un ambient de connexió i seguretat emocional. L'activitat combina art, expressió emocional i treball terapèutic en un espai

confidencial i acollidor. Per a la **Laura**, una de les participants d'aquest taller “*pintar el maniquí m'ha permès posar nom a emocions que ni jo sabia que tenia*”. La **Nora** ha destacat que “*el fet que una mare i la seva filla hagin combinat l'art i la teràpia és molt enriquidor. M'he sentit escoltada i recolzada, i al mateix temps creativa*”. **Carme** afegeix que la va sorprendre “*veure com els colors i les formes que vaig triar reflectien el que sentia dins meu. Ha estat un espai segur per expressar-me sense por*”.

Segons la **Mer**, “*veure com les dones connecten amb el seu maniquí i amb elles mateixes és la part més gratificant del taller*”. De la seva banda, l'**Alba** destaca que “*l'art pot ser una finestra per descobrir què sentim i aprendre a gestionar-ho*”.

El projecte és gratuït, tot i que s'accepten aportacions voluntàries per assegurar la continuïtat de l'activitat i els materials. L'objectiu és expandir aquesta experiència a més dones i oferir un espai on explorar la pròpia interioritat a través de l'art.

Us convidem a visitar l'exposició a la Biblioteca Marina Clotet – La Sagrera, que estarà oberta fins al 9 de desembre. No us la perdeu!

Per inscriure's als pròxims tallers o per obtenir més informació, podeu contactar amb **Alba Pardo** a l'adreça electrònica albapardog@gmail.com o visitar el compte d'Instagram @manikiartproject.

30 PASSES

LA PERONA

JOAN PALLARÈS-PERONAT

A la Sagrera, quan es parla de la Perona, el barri de barraques que s'estenia al llarg del carrer anomenat ronda de Sant Martí, paral·lel a la via del tren, s'evoca amb nostàlgia, però la veritat és que en aquells anys no ens feia cap gràcia i, qui més, qui menys, pot explicar algun fet relacionat ben poc agradable.

En construir l'estació ferroviària de mercaderies, els propietaris dels terrenys circumdants, gent de posició, van pledejar pel condicionament de l'entorn, obligant a la Companyia a construir estructures com el mur, el pont i d'altres, d'aquí sorgí la ronda de Sant Martí que veiem al nomenclàtor de carrers de l'any 1929, i al mateix 1930, quan l'anomenat Crim de la Sagrera, ja hi ha constància de l'assentament de famílies gitanes al lloc.

És una llegenda urbana que el nom de Perona ve de la visita d'Eva Duarte, esposa del president argentí Juan Domingo Perón, a Barcelona l'any 1948. Hem vist que abans de la guerra civil ja hi havia barraques, i el cognom Perona és el d'una família de gitanos catalans, com Borrull, Malla, Pubill o d'altres.

Sí és cert que en aquells anys d'onada emigrant, les barraques van créixer, inclús saltaren la via del tren i sorgí un nucli al rec Comtal, al Camp de la Ferro. Llavors, a les barraques, van arribar a viure-hi cap a 7.000 persones, els quals, durant molts anys, eren emigrants, sobretot del sud peninsular, gent honrada i treballadora; només en uns períodes molt concrets, sobretot als darrers anys, va ser una zona conflictiva i amb problemes de drogues i delinqüència.

També és cert que la Perona formava part del barri de la Sagrera, mai de la Verneda ni Sant Martí, ja que la línia divisòria entre els barris era el talús, la barrancada de llevant, i la ronda i les barraques quedaven dins de la Sagrera. Ara bé, sí que des del barri de la Verneda, més en contacte, va haver contestació i queixes, en especial les protestes veïnals de 1982, amb una manifestació que va acabar amb 30 ferits i un autobús incendiat.

Les transformacions urbanes dels Jocs Olímpics de 1992 van acabar amb les barraques: el 10 de març de 1985 començava l'enderrocament i trasllat dels habitants; en van quedar unes 60, i la darrera de la Perona va ser enderrocada el 28 de juny de 1989 per construir el Pont de Catatrava.

En major o menor mesura, a redós del nucli ferroviari sempre es van mantenir barraques precàries i durant dècades un conjunt de persones, que en ocasions podia arribar fins a una vintena, vivia a prop de l'antic Pont del Treball a recer de les mirades. En els darrers temps, complert un quart del segle XXI, nous assentaments han aixoplugat a aquells que no tenen on anar; passa el temps, però l'habitatge continua sent un problema a la ciutat.

* Les fotos que acompanyen aquest article són del **Xavier Basiana**

**Per un 2026 amb més habitatge públic:
Prou expulsió del veïnat, prou especulació.
Un barri per viure-hi i on els joves puguin
construir futur...**

Un molt bon any per a tothom.

EL PASSAT INDUSTRIAL DE LA SAGRERA (SISENA PART)

INDÚSTRIES DIVERSES QUÍMIQUES ABELLÓ OXÍGENO LINDE

Fundada al 1922 per **Isidre Abelló Camps**, va instal·lar la fàbrica al carrer de la Sagrera 51. Aquest industrial fou el primer en obtenir oxigen de l'aire líquid a l'octubre del 1907 a Barcelona. També fou dels primers a introduir a Espanya la producció de gasos industrials, amb tecnologia estrangera, del seu amic **Carl Von Linde**, empresari alemany que va patentar diversos procediments industrials: primer a la indústria del fred i després a la liquèfacció dels gasos per obtenir principalment oxigen i nitrogen. La societat **Isidro Abelló-Oxígeno Linde**, es va establir a Barcelona el 1907 i el 1922 es transformà en **Abelló, Oxígeno Linde S.A.**

L'any 1939, Abelló, Oxígeno-Linde tenia en propietat els terrenys de les fàbriques de Barcelona –la Sagrera– i València. La bona marxa de l'empresa i l'augment de la producció va requerir l'ampliació de les instal·lacions existents i noves adquisicions.

La fàbrica de Barcelona es va ampliar l'any 1942, quan es va comprar la finca del carrer de la Sagrera, números 93 a 97, tocant amb la seva fàbrica d'oxigen. Eren 80.109 pams quadrats de **La Joia Catalana** que no s'havien comprat l'any 1922 i que pertanyien a Isidro y Federico Abelló Camps. Es van adquirir per 350.000 pessetes.

També es va haver d'ampliar la fàbrica de València i l'any 1952 es van comprar terrenys a Tarragona per construir una nova fàbrica que no es va posar en marxa fins a l'any 1956.

La fàbrica de la Sagrera produïa gasos comprimits des del 1968, envasava oxigen i nitrogen, prèviament rebuts en

forma líquida de la fàbrica d'Oxígeno de Levante S.A. A l'inici d'aquest període es venien uns dos milions de litres d'oxigen a l'any, un volum que es va incrementar considerablement. El centre de la Sagrera actuava com a distribuïdor dels altres gasos, comprimits o dissolts, a la zona de Barcelona.

El 1989 arribà, finalment, el moment de liquidar els terrenys de la Sagrera, de la vella Joia Catalana dels germans Abelló.

INDUSTRIAS QUÍMICAS ALBIÑANA ARGEMÍ S.A. - LA NEVÍN

A la guia de Sant Martí de Provençals del 1888 hi consta una empresa dedicada a la fabricació mecànica de raspalls anomenada **Girona, García y Cia**. Ocupava les illes compreses entre els carrers d'Emilia Pardo Bazán, Cienfuegos, Garcilaso, Olesa i Concepció Arenal, i subministrava raspalls i els seus derivats a les indústries que n'utilitzaven: adoberies, tèxtil, etc. Entre les diverses actuacions comercials cal destacar la contracta d'aquests productes amb l'exèrcit i l'armada.

Al tombant del segle XX, la fàbrica de raspalls va desaparèixer i es va transformar en **Industrias Químicas Albiñana Argemí S.A.** D'aquesta fàbrica destaquen el fum i la pudor, de vegades insuportables, i el gran nombre de xemeneies. Elaboraven el **Blanc de España**, varietat de carbonat càlcic utilitzada per a polir i netejar. A la dècada de 1940 es va transformar en **Nevin S.A.**, continuant la producció de derivats químics utilitzats bàsicament com a colorants o desengreixant a les pintures.

Al voltant de la fàbrica van aparèixer algunes petites empreses dedicades a la fabricació de pintures, com ara **Pintures Bardiser** al carrer Cienfuegos/Matanzas, incendiada a principis dels 50. Tenia

l'equip de futbol *Nevin C.F.* Als anys 60 es traslladà fora de Barcelona i els terrenys es van oferir al *Patronato de las Viviendas del Congreso Eucarístico*, que refusà l'oferta per considerar-la massa cara.

Finalment el grup constructor de Josep M. Figueras es va fer amb una part dels terrenys i hi va construir habitatges.

CAN SAGUÉ

Nemrod fou una empresa catalana dedicada al desenvolupament i fabricació de material per a submarinisme i busseig, creada el 1945 i desapareguda el 1999.

L'any 1941 els germans Joan i Pere Vilarrubís Ferrando van adquirir la fàbrica de joguines *Nemrod* creada el 1935, i la van integrar a l'empresa **Vilarrubís Hermanos** (després Vilarrubís y Sagué, amb Raimon Sagué) per elaborar material de submarinisme i busseig. L'any 1945 es registrà ja la marca *Nemrod* i es van començar a fabricar, entre d'altres productes, fusells submarins i reguladors de busseig desenvolupats per Eduard Admetlla. Precisament per la patent d'un d'aquests reguladors, l'empresa va ser denunciada per *Jacques Costeau*, però finalment la justícia va donar la raó a *Nemrod*.

S'ignora el motiu de la tria del rei babiloni *Nemrod* (en català *Nimrod*) per al nom de la marca, però ja des de ben aviat el logo serà la figura del personatge amb un arc.

Des de la seva fundació i fins a la dècada de 1980, *Nemrod* va ser una marca de referència per al material de submarinisme a nivell mundial. Així, els seus productes -reguladors, armilles, cinturons, màscares de busseig, aletes, ganivets, fusells submarins i, fins i tot embarcacions, es van arribar a vendre a 65 països dels 5 continents. Fins i tot

consta que van arribar a ser utilitzats per la Marina dels Estats Units.

A la dècada de 1960 l'empresa alemanya **Metzeler** va anar incrementant la seva participació fins al 100%, fins que l'any 1967 es va canviar el nom de l'empresa de Vilarrubís i Sagué S.A. a **Nemrod Metzeler S.A.**

La producció es realitzava a les instal·lacions del carrer Gran de la Sagrera, números 44-58, fins que l'any 1968 es va obrir la nova fàbrica de Canovelles, on van arribar a treballar-hi més de 300 persones.

Després de passar per mans de grans empreses com *Bayer* o *Pirelli*, *Nemrod* va tancar definitivament l'any 1999. Posteriorment, durant els primers anys del segle XXI, la marca *Nemrod* va ser adquirida per una distribuïdora de material de platja.

BÒBILES / RAJOLERIES

Al cens fiscal de Sant Martí de Provençals de 1861 hi havia 27 bòbiles i rajolereries que experimentaven un gran creixement per les demandes de la construcció de l'Eixample barcelonès i pel propi creixement demogràfic de Sant Martí.

Els rajolers eren persones modestes i, en general, amb un baix nivell d'instrucció, que feien una activitat basada en el forn tradicional, la terra i la llenya. Estaven a terrenys en regim d'arrendament, que permetien explotar un forn i efectuar l'extracció de la terra necessària. A mesura que s'industrialitzava l'activitat mitjançant la mecanització, amb la implantació de forns continus i màquines de vapor, la bòbila tradicional va anat en retrocés. Al 1904 ja n'hi havia només 17.

A la Sagrera, per les especials característiques del seu terra argilós, n'hi havia unes quantes. A la guia de Sant Martí de Provençals del 1888, hi consten 8 establiments de venda de maons i

material d'obra a la Sagrera. En **Joan Arpí** tenia botiga al 98 del carrer de la Sagrera i una bòbila a la carretera d'Horta. Entre 1895 i 1896 va instal·lar un taller de terrisseria al carrer de Provençals, que més tard regentaria la seva filla **Filomena Arpí** i que serà coneguda com el **Tejar de la Viuda Durán**. Un teular (tejar en castellà) és un forn a on s'hi couen teules de fang utilitzades per a fer teulades.

Cal destacar la bòbila que els **Germans Grau** tenien a l'àrea que ara ocupa el Mercat de Felip II.

HISPANO-SUIZA/ENASA

El 1904 es va fundar l'empresa **Hispano-Suiza**, amb l'enginyer *Markus Birkigt*, *Damià Mateu Biza* i *Francesc Seix Fayà*

El 1909 comprà uns terrenys, on hi havia estat la farinera **Industrial Harinera Barcelonesa**, per unes 500.000 pessetes, amb una extensió d'uns 50.000 m², amb cinc fargues, un forn amb caldera oberta i una estufa industrial, i s'inicià la producció del vehicle anomenat *Alfons XIII*. Aquest nom el rebia a canvi que el Rei pogués gaudir d'un dels exemplars de forma gratuïta. Posteriorment va fabricar els models *España* i el 15CV, així com un motor d'aviació. Més tard es va crear una foneria d'alumini que permetia la fosa del xassís dels cotxes, autobusos, camions i motors d'aviació. Feia models per a curses d'automòbils. A l'any 1920 ja tenia 1.000 treballadors.

A finals de la dècada de 1920 era l'única indústria automobilística dedicada principalment a la fabricació de petites sèries de vehicles de gran cilindrada i alta qualitat amb escassa sortida al mercat interior. Però l'any 1928 va abandonar les activitats automobilístiques i es va centrar en la fabricació de motors d'aviació. Durant la Guerra Civil l'empresa va ser collectivitzada a mans d'un comitè de fàbrica escollit entre els treballadors i

fiscalitzat per la CNT i la UGT. Aleshores es fabriquen camions, armament pesant, blindatges, ambulàncies i motors d'aviació. A l'acabar la guerra el nou president va ser **Miquel Mateu i Pla**.

L'any 1946 la Hispano-Suiza va vendre la fabrica de la Sagrera i bona part dels seus tècnics a **ENASA (Empresa Nacional de Autocamiones S.A.)**, la nova empresa creada per l'**INI** (Instituto Nacional de Industria), a canvi d'un 10% de participació en l'empresa tot just creada.

S'adequaren les instal·lacions a la producció d'un nou tipus de camió, que va ser batejat amb el nom de **Pegaso**, considerat un orgull de la indústria espanyola i l'activitat de l'empresa. L'empresa es va orientar a la fabricació de peces i models per al camió. La producció de cotxes no s'abandonà, però va passar a tenir un paper secundari, no fabricant-se ja en sèrie.

L'any 1962 ENASA fabricava els dos terços de la producció nacional de camions de més de set tones i el 70% dels vehicles de transport de passatgers.

Va estar ubicada a la Sagrera fins al 1970, quan va començar el seu trasllat a la Zona Franca. En aquell moment tenia 10.715 treballadors, dels quals gairebé 7.000 era obrers, i la resta directius, tècnics i administratius, (aquests darrers eren 1.280) amb una facturació de 8.133.402.749 de pessetes i uns guanys de 285.340.144 de pessetes, amb una producció de 12.890 unitats anyals. Aquest trasllat gradual acabà l'any 1981.

Al voltant de la seva activitat industrial van aparèixer un nombre important de petites empreses i tallers subministradors de peces i material per a les fàbriques d'ENASA.

Quim Terré

Recensió Joan Gironès Pau

Camions aparcats al davant de la fàbrica de la Hispano-Suiza. Fons: Centre de Documentació de la Sagrera. Data: Dècades de 1920-1930. Autor: Desconegut.

La fàbrica de Can Sagué (Les gomes), quan ja estava parcialment enderrocada, fotografiada des de la cruïlla dels carrers de Garcilaso i Gran de la Sagrera. Fons: Centre de Documentació de la Sagrera. Data: inicis anys 2000 Autor: Xavier Basiana.

Dibuix de la fàbrica que va ser, a partir de 1940, Nevin, S. A. (La Nevín) situada a la banda muntanya de l'avinguda Meridiana (visible a la dreta per on hi passa un tren). El carrer que es veu en primer terme és la carretera d'Horta (actual carrer de Garcilaso) on està dibuixat el tramvia que anava a la població d'Horta. Fons: Centre de Documentació de la Sagrera. Data: Al voltant de 1890. Autor: Desconegut.

L'E.N.A.S.A (La Pegaso) en el moment en què ocupava més superfície de la Sagrera. Anava des de l'avinguda de la Meridiana fins al carrer Gran de la Sagrera i des del carrer de Dublín-Rovira i Virgili (abans Riera d'Horta) fins al carrer del Pegàs-Portugal. Al seu perímetre hi cabien l'Hipercor, els blocs d'habitatges de CEVASA, l'Escola Pegaso, l'Institut Príncep de Viana i el Parc de la Pegaso. Fons: Fons SACE ICGC (Sistemas Aéreos Comerciales Españoles-Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya). Data: Dècada de 1970. Autor: Desconegut.

CARLOS IBÁÑEZ GARCÍA (PART 2)

Al darrer número del *Tota la Sagrera* es va deixar el relat en el moment en què Miquel Prat Batlle va denunciar Carlos Ibáñez, quan aquest darrer estava al camp de concentració de La Magdalena, a Santander.

Per a saber la causa d'aquesta denúncia cal recapitular: el 19 de juliol de 1936 es va produir l'assalt, profanació i crema de l'església del **Crist Rei**. La nau gran no sofrí massa desperfectes, però la capella del sagrament quedà molt malmesa; per aquesta causa el rector **Jaume Juliana** i el seu jove vicari **Camil Muxí** van decidir refugiar-se a casa d'amics feligresos del barri que els donaren empara.

Un vespre del 22 de setembre d'aquell any, milicians de fora del barri van arribar en dos cotxes a l'edifici del **Comitè de Defensa de la Sagrera**, que era al carrer Gran de la Sagrera 10-12, al convent de les Monges que els anarquistes havien requisat ràpidament. Van trobar n'Ibáñez a la porta i li van preguntar on s'amagaven els capellans, i ell, que ho sabia (després va al·legar que tothom al barri ho sabia i que ningú no havia fet cap intent per fer-los mal fins llavors) els va acompanyar fins a la casa on eren en Jaume Juliana Boadella i Camil Muxi. Sembla que inicialment els milicians tan sols es volien endur els capellans, però davant la resistència de la gent que estava amb ells també es van emportar els seglars **Andreu Prat Batlle** i **Enric Batlle Papiol**, de 19 i 21 anys respectivament, joves fejecistes que pertanyien a la **Federació de Joves Cristians**. A l'endemà van aparèixer tots morts al cementiri de Montcada. Cal esmentar que unes setmanes abans, el 26 d'agost, milicians de la FAI s'havien endut a **Felix Prat Bellfort**, pare d'Andreu Prat Batlle, mentre treballava a un hort que hi havia on està actualment el Col·legi Congrés-Indians, i que també fou executat al cementiri de Montcada. Aquesta necròpolis s'havia convertit, per la seva proximitat a Barcelona, en un indret on portaven les persones detingudes per les patrulles de control, i allà, on manava el poderós comitè anarquista de Montcada, eren afusellades immediatament i enterrades a una fosa comuna, la qual va esdevenir la més gran de la rereguarda de Catalunya a la guerra civil espanyola. Fins i tot, en alguns casos en què no convenia que quedés cap rastre, els cossos foren cremats als forns de la propera empresa cimitera Asland, collectivitzada i controlada també pels anarquistes. Es calcula que a aquesta fosa s'hi van enterrar uns 1.196 cossos, dels quals se'n van identificar un 60/65%, la majoria dels quals corresponen al període de juliol de

Convocatòria de l'homenatge als afusellats de 1936 (1940). Fons: Centre de Documentació de la Sagrera. Autor: Desconegut.

1936 a març de 1937, moment en què va anar minvant el poder anarquista i també les detencions indiscriminades i les execucions sumàries. No seria fins al 17 d'agost de 1941 que els seus cossos no van tornar al barri, per ser objecte d'un homenatge i posterior sepultura al cementiri de Sant Andreu.

En **Miquel Prat Batlle**, que havia perdut el pare, el germà i un cosí, després d'estar nou mesos sense sortir de casa seva (tot just s'havia casat el 20 de juny de 1936) havia pogut creuar a la zona nacional en acabar la guerra, enrolant-se en una bateria d'un regiment de Santander. Va denunciar Carlos Ibáñez quan va saber que estava en el camp de concentració de La Magdalena d'aquella mateixa ciutat, per tant Carlos Ibáñez va passar de la condició de presoner de guerra a detingut i encausat per la justícia militar per un delicte de rebel·lió militar. Hi ha versions que diuen que la seva participació va ser únicament assenyalar on estaven amagats. N'hi ha d'altres que diuen que era el cap que manava l'escamot. També es va dir que formava part del **Comitè de Checass** de la Sagrera; que havia fet infinitat de registres i saqueigs, i també robatoris a casa dels capellans; que ja el 19 de juliol de 1936 va sortir armat al carrer per fer front a les forces nacionals; que havia tirat a terra les campanes de l'església del Crist Rei; que havia saquejat el **café de Can Gaig** (aquell cafè on estava el domicili social de la **Penya Oro-Ibáñez**); i unes quantes barbaritats més, de les quals un seguit de persones del barri el van acusar, especialment les relacionades amb la gent que van matar.

Ell va negar les acusacions. Va dir que no havia format mai part del Comitè i que només s'havia fet soci de l'ateneu llibertari

Camions aparcats al davant de la fàbrica de la Hispano-Suiza. Fons: Centre de Cementiri de Montcada (1940). Fons: Centre de Documentació de la Sagrera. Autor: Desconegut.

l'**Acràcia** per a poder anar a la biblioteca del centre i que es va afiliar a la **CNT** per a poder treballar durant la guerra i, que en no tenir feina com a cenetista, es va apuntar a la columna Durruti. Va esmentar que les persones que feien les detencions a la Sagrera eren de la **FAI** i venien d'altres barris, i que la gent de la Sagrera sabia on s'amagava el mossèn immediatament després d'esclatar la guerra, i que va estar uns mesos sense que li passés res fins que un dels faistes se'n va assabentar i se'ls van endur.

En un Consell de Guerra que es va celebrar del 28 de novembre de 1939 el van condemnar a mort. La seva dona **Eulàlia Barcelona Gómez** va lluitar fins al final per salvar-lo, aconseguint les signatures d'un gran nombre de veïns al seu favor; també les de més d'un centenar de veïns i comerciants de Sabadell, on havia treballat, i diverses declaracions d'anarquistes de la Sagrera empresonats. Era significatiu que, en una situació de forta repressió, els signants es posicionessin i, tot plegat, va aconseguir que, a causa de la manca de diverses diligències i declaracions, i que l'acta del Consell de guerra estava mal redactada, excepcionalment s'obris de nou el procés. Malgrat que circulaven versions afirmant que eren altres persones les que comandaven l'escamot, cap va aparèixer com a testimoni en el nou Consell de Guerra que es va portar a terme el 20 de desembre de 1941 i, altra vegada, fou condemnat a mort.

La matinada del 12 de febrer de 1942, Carlos Ibáñez fou afusellat al **Camp de la Bota**, curiosament un camp on el Júpiter, l'equip amb el qual va acabar la seva trajectòria futbolística, havia jugat en els seus inicis, i on van ser afusellades 1.706 persones, tal com consta en el memorial que es va inaugurar el 2025. En Carlos Ibáñez i l'Eulàlia Barcelona tenien una filla, Sònia, que va néixer en plena guerra civil espanyola, el 2 de desembre de 1937. En acabar la guerra es va haver de canviar el nom, ja que Sònia no era admès per no constar en el santoral catòlic, i li van posar de nom Dolores. Segons consta a l'índex de naixements de l'ajuntament de Barcelona, vivien al carrer de Concepción Arenal, 38.

Un cop acabada la guerra, Miquel Prat Batlle va ser anomenat cap de la **FET i las JONS** del sector de la Sagrera, malgrat que ell mai havia format part de la Falange. Sí que es va identificar amb els principis del “Movimiento” durant la guerra, perquè abans no tenia cap adscripció política. Aquest càrrec el va simultaniejar amb la seva professió (treballava amb un comerciant de grans) i es té constància que en temps tan difícils com els de la postguerra no va utilitzar el seu càrrec en benefici propi ni per perjudicar a ningú altre, ajudant en el possible a les múltiples demandes d'ajuda que rebia. Va morir l'any 1964

Quim Terré

BIBLIOGRAFIA:

.“Delators. La Justícia de Franco” – Enric Canals – Ed. *La Esfera de los Libros* 2007
. Hemeroteca de El Mundo Deportivo
. Hemeroteca de La Vanguardia
. Àrea Social Real Oviedo
. L'Esportiu de Catalunya – Article Carlos Viñas – Futbol i memòria històrica al Camp de la Bota - 15 març 2014
. 75 Anys de la Parròquia del Crist Rei 1932-2007 – Autors: Roser Solé i Besteiro – Angel Rubio i Goday – Josep M. Coromines i Torres – Josep M. Solé i Mercadé – Carles Miracle i Romeu – Josep Carbonell i Sabaté – Nita Núñez i Martínez
. La Sagrera en guerra (1936-1939) – Joan Pallarès-Personat – Ed. Xàfec - 2024
. 940 dies. La guerra civil a Montcada i Reixac - Josep Bacardit Sanllehí - Ricard Ramos Jiménez

PERE TERRÉ DOMÈNECH

Una generació marcada per la guerra civil

de tota una generació que bolcava les seves inquietuds en un munt d'iniciatives que quedaven en bona part reflectides en publicacions com l'Andreuenc (agost 1931 a abril 1933) i l'Enllà (novembre 1933 a juny-juliol-agost 1936). Si les consultem a les hemeroteques digitals, a les seves pàgines es pot trobar un enriquidor ventall d'articles sobre literatura, poesia, art, música, esports i informació en general, a on tota una colla de joves de Sant Andreu i la Sagrera, amb un feix d'illusions per bagatge, hi expressaven els seus coneixements i les seves inquietuds. Ell hi escrivia sobretot de música i d'esports, segurament les seves dues grans passions. Quan va acabar els estudis musicals al Conservatori del Liceu, amb l'especialitat del violoncel, juntament amb el seu germà Emili Terré, destacat violinista, van actuar en nombrosos concerts i oficis religiosos. Van participar en la fundació de l'Associació Musical del Districte IX, en la qual van formar part de la Junta Directiva. En Pere Terré, en plena joventut, entre el 1929 i el 1932, va compondre sis sardanes, algunes d'elles vinculades a la Sagrera, com La Font de la rambla (justament una font que encara existeix al carrer Portugal /Antonio Ricardos, molt a prop del núm. 31 del carrer Portugal on vivia)) i Sagrerenca, i també de Sant Andreu amb la sardana Les Filatures. Va ampliar els seus estudis musicals com a pianista i com a tal feia acompanyament a les pel·lícules del cinema mut especialment al cinema Odeon i va muntar un petit grup de jazz, que aniria derivant en l'Orquestra Domènech, la qual, amb el parèntesi de la guerra, va arribar fins al 1980 i va formar part de nombroses iniciatives, com las de la Comissió de la memòria de l'Ignasi Iglésias i la preedició de les obres d'en Ferran Turné. Va esclatar la guerra i tot aquest món va saltar en mil bocins. Ell ja havia fet el servei militar l'any 1934, al regiment d'Artilleria de Muntanya núm. 1, i va haver de viure els fets d'octubre d'aquell any, i més tard, ja en plena guerra, va tornar a ser mobilitzat l'1 de setembre del 1937 com a artiller a la 5a bateria d'obusos del 15,5 a la Plana Major del 2n grup . Després de la batalla de l'Ebre, tota la unitat va agafar el camí de l'exili i va arribar a França amb totes les peces d'artilleria de la seva bateria salvades. A França foren desarmats i els seus comandaments els van dir que qui no tingués delictes de sang i tingués algú que els esperés a casa seva, que es rendís al bàndol que s'havia alçat contra la República. Així ho van fer uns quants, entre ells el meu pare, que s'havia promès amb la meva mare, Carme Ponsà, al maig del 1937, uns mesos abans d'anar a la guerra. Foren traslladats en un vaixell des del port de Pasajes, Guipúscoa, fins a Huelva, on va entrar en un dels tres camps de concentració que s'havien aixecat allà: Puerto Pesquero, el 12 de febrer de 1939. Sent una persona inquieta com era, això el va portar a agrupar els presoners que sabien tocar algun instrument per fer una petita orquestra, buscant al mateix temps alleujar la seva situació. Va coincidir amb el fet que el capellà castrense era un afeccionat a la música i els va ajudar facilitant-los instruments i donant-los alguns permisos especials per anar a la ciutat a assajar. Mentrestant, va arribar la documentació que s'havia demanat a les autoritats de Barcelona per saber si tenia antecedents i el van alliberar després de 70 dies, i va tornar cap a casa el 22 d'abril de 1939. Però res ja no seria com abans: ara s'havia de sobreviure, guardar tantes i tantes inquietuds i aspiracions, tractant de trobar escltexes per on seguir vivint amb la màxima dignitat. Però d'això ja en parlarem un altre dia

Quim Terré

EL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DE LA SAGRERA S'INTEGRA A LA SAGRERA ES MOU

La portada i bona part del contingut del número 204 del **Tota la Sagrera** va estar dedicat al **Centre de Documentació de la Sagrera** amb motiu del 20è aniversari de la seva fundació. A un escrit titulat **20 anys del Centre de Documentació de la Sagrera** es detallaven els assoliments que s'havien fet en dues dècades i es deia que **vis des de la panoràmica d'aquests 20 anys, creiem que la feina que s'ha fet s'hi ha ajustat al màxim**, però també s'assenyalava que **sempre hem estat pocs membres actius**, ja que pràcticament els que s'hi dedicaven a l'entitat érem les mateixes persones que, vint anys enrere, vàrem iniciar aquest projecte, malgrat que nombroses vegades s'han fet crides a participar-hi.

Bàsicament, per aquest motiu, es va convocar, pel passat 10 de novembre una Assemblea General Extraordinària de Socis amb un punt de l'orde del dia que deia **Proposta i aprovació, si s'escau, de dissolució del Centre de Documentació de la Sagrera d'acord amb els articles 30 i 31 dels estatuts de l'entitat**.

El Centre de Documentació de la Sagrera, després de 21 anys de vida, ha estat dissolt. Això no vol dir, en absolut, que deixi d'existir, ben al contrari passa a formar part, com una comissió més, de l'**Associació La Sagrera Es Mou**, on se seguirà fent, com a mínim, la mateixa feina que s'ha estat fent fins ara.

Hi ha diversos motius que expliquen aquesta reconversió del Centre de Documentació de la Sagrera:

- La necessitat d'**assegurar el nostre fons documental i fotogràfic** es garanteix millor formant part d'una entitat més gran.

- Gairebé el **80% de socis del Centre de Documentació ho són també de La Sagrera Es Mou**.

- Ambdues entitats **han organitzat en els darrers anys activitats conjuntes**.

- Les dues **formen part de la Federació que gestiona l'Espai 30 - Ateneu Sagrerenc**, equipament que utilitzen l'una i l'altra.

- Creiem que **calen entitats que siguin el més grans i potents possible**, dins les quals tingui lloc tot un seguit d'interrelacions i sinergies que afavoreixin la coexistència i suma dels diversos prismes que puguin existir-hi.

- Aquesta **integració a La Sagrera es Mou pot facilitar la incorporació de nous membres al Centre de Documentació** que treballin conjuntament amb el seu equip actual de persones.

Quim Terré, Joan Gironès Pau

La Sagrera Es Mou - Comissió Centre de Documentació de la Sagrera

FINCAS **40 ANYS**

SAN ANDRES

DES DE 1980, CONFIANÇA DE PROXIMITAT

Col·legiat Núm. 3002 BCN

Col·legiat Núm. 38720

Núm. 4945

Compra - Venda - Lloguer - Gestió patrimonial

Borriana, 1-13, entr. 1º, esc. B 08030 Barcelona (cantonada Gran de Sant Andreu, 92 - Fabra i Puig)

Tel. 93 346 72 11 • Mob. 682 091 209 • Fax 93 274 01 97

info@fincas-sanandres.com • **www.fincas-sanandres.com**

ESCOLA CLUB PATÍ CONGRÉS

HOQUEI PATINS: EL PRIMER MES GRATUIT!

PATINATGE ARTÍSTIC

Instagram: cpcongres

cpcpatinatge@gmail.com

HOQUEI PATINS

Victor Cruz/Marta Montoya

Tel: 666 73 13 00 / 601 06 47 65

info_hoquei@cpcongres.cat

QUÈ FEM? Ensenyem als petits a patinar i a jugar a hoquei en clau de lleure, però també esforçant-se	NECESSITEM MATERIAL? Només heu de portar la roba d'esport, tota la resta de material per iniciar-vos us el deixarem al club	NO SERÀ MOLT PETIT? L'edat habitual en que convé iniciar-se a patinar és de 4 anys	QUI ESTÀ PER ELLS? Inicialment fins que s'aguanten dempeus un sol monitor i després un rati aproximat d'un monitor per 8 nens	JUGUEN PARTITS O PARTICIPEN A CAMPIONATS? És una etapa d'introducció i no es competeix, però podran participar a trofeus amistosos i exhibicions si els hi ve de gust
--	---	--	---	---

RECEPTOR: 272 LA SAGRERA (BARCELONA)

PUNT DE VENDA OFICIAL

ESTEM A:

SEGUEIX-NOS A INSTAGRAM:

@LAFABRICADELASEM

ESCANEA EL CODI I ENTRA A LA WEB!

UBICACIÓ
C/ Garcilaso 39
08027 Barri de La Sagrera
Barcelona

ATENCIÓ AL CLIENT
934 083 988
620737497

EL NOSTRE HORARI
L-V 09:00 - 13:30h
16:30 - 20:00h
SAB 09:30 - 13:00h

Fincas e Inmuebles Sagrera

93 274.03.03

Passeig Fabra i Puig, 10, 1r, 2a

• Al vostre servei a **SANT ANDREU i LA SAGRERA** •

• Gestió eficaç i amb transparència •

• Tracte personalitzat •

Cerquem CASES i PISOS per als nostres clients

L'èxit de la vostra compra-venda és el nostre objectiu, aconseguir aquest objectiu és el nostre èxit.

CINTA S. BELLMUNT, PREMI LLUM VITRALLS 2025: QUAN EL PERIODISME COMENÇA EN UNA PLAÇA

Hi ha trajectòries periodístiques que no comencen amb una capçalera, sinó amb una plaça. El primer article de la Cinta S. Bellmunt a *El Noticiero Universal* va tenir com a escenari el barri, i per il·lustrar-lo va demanar a Xavier Basiana que li fes una fotografia. Aquella imatge, feta a la plaça, explica la Cinta, no va ser tant un retrat professional com una celebració compartida: el començament d'una manera de mirar el món que sempre ha anat lligada a la comunitat.

Des de llavors, cal explicar que la realitat ha estat, per a ella, una forma de compromís.

Aquell gest, aparentment petit, resumeix molt bé una trajectòria que ha estat reconeguda amb el **Premi Llum Vitralls 2025**: una carrera feta des del compromís, la constància i la voluntat de donar veu. I també resumeix un origen molt concret: **la Sagrera. Un barri que educa sense saber-ho**

La Cinta S. Bellmunt va viure uns quinze anys a la Sagrera, els anys decisius de la infantesa i l'adolescència. En parla amb una estima que no idealitza, però que reconeix el que va ser essencial: *“Era un barri molt actiu, amb un teixit associatiu molt important que li donava cohesió.”*

La vida al carrer, els jocs compartits —els *Juegos Reunidos*, la loteria amb llegums, el Monopoly, el parxís— i, sobretot, **la comunitat de cures informals**: les mares que acollien, els dinars improvisats, la sensació que el barri també educava. Un entorn on créixer no era només una experiència familiar, sinó col·lectiva.

Parròquia, esplai, coral i teatre: aprendre a fer amb els altres

Com a tantes criatures de la Sagrera d'aquells anys, una bona part de la seva vida girava al voltant de la parròquia de Crist Rei i del seu entorn. L'esplai, la catequesi, la JOBAC, el Casal Parroquial. I també l'escola —el col·legi de les monges, com en deien al barri, Mare de Déu dels Àngels—, com a part d'un mateix ecosistema quotidià. Espais on es feia coral, teatre, cinema, festes d'aniversari i, fins i tot, **les primeres classes gratuïtes de català**. *“La Sagrera era molt catalanista i els mossens també, i això afavoria la llengua.”*

No és un detall menor: **les primeres publicacions de la Cinta van ser en català**, al butlletí de la parròquia. Escriure no era encara una professió, sinó una eina al servei d'una comunitat concreta. Explicar el que passava al voltant, posar paraules a la vida compartida.

La Festa Major com a escola de món

La Festa Major també apareix en la seva memòria com un espai d'obertura cultural: concerts de *Coses*, la *Salseta del Poble Sec*, *Marina Rossell*... Cultura popular, música, trobada, una manera d'entendre que la cultura no és un luxe, sinó **un dret col·lectiu**. Tot plegat va generar amistats que encara duren avui, i una manera d'estar al món basat en la relació, la cooperació i el compromís.

Mirar la realitat amb moltes veus

Quan li pregunten si el barri i el seu teixit associatiu van influir en la seva manera de fer periodisme, la resposta és clara: *“Moltíssim.”* La Sagrera li va permetre descobrir la **diversitat humana**, el valor del treball en grup, el contacte intergeneracional, la necessitat d'escoltar. D'aquí neix una idea de periodisme que no simplifica, que no parla des d'un únic punt de vista, que entén que **la realitat és plural**.

També hi neix una manera d'implicar-s'hi: *“Passió i militància per les causes que m'entusiasmen. Compromís, capacitat de no queixar-te tant i intentar trobar solucions.”*

El primer article: quan el barri esdevé notícia

Aquell primer article a *El Noticiero Universal* va ser, en les seves

paraules, “el cop de gràcia”. Animada pel professor Albert Chillón, va anar a oferir-se com a corresponsal de barri. **Va triar la Sagrera amb orgull.**

No era fàcil: pràctiques no remunerades, caps de setmana, diaris que tancaven, feines paral·leles per poder continuar. Però hi havia una convicció profunda: explicar la realitat valia la pena. I potser aquí torna a aparèixer la Sagrera, no com a record nostàlgic, sinó com a fonament. Un barri que li havia ensenyat que les coses importants es fan **amb perseverança, amb altres persones i pensant en el bé comú.**

Un premi que també és del barri

El Premi Llum Vitralls 2025 reconeix una trajectòria periodística sòlida, compromesa i coherent. Però, llegint el seu recorregut, és difícil no pensar que aquest premi també il·lumina —encara que sigui indirectament— aquell **teixit associatiu de barri** que, sense pretendre-ho, va sembrar una manera d'entendre el periodisme.

De vegades, una foto feta per un amic, un article en un diari que ja no existeix o un butlletí parroquial són l'inici de tot. I de vegades, un barri. A la Sagrera, aquestes coses passen.

El Premi Llum Vitralls 2025 **reconeix la trajectòria periodística de la Cinta S. Bellmunt**, però també una manera molt concreta d'entendre l'ofici: **el periodisme com a vocació** sostinguda en el temps, exercida amb compromís, mirada pròpia i voluntat d'aportar llum a la realitat que s'explica. Un camí professional entès, a més, com un **procés col·lectiu**.

Al seu **blog**, la Cinta no escriu mai sola. Cada projecte, cada article, cada pas important va acompanyat del reconeixement explícit a les persones que l'han fet possible: mestres, companyes, editors, fotògrafs, amistats, referents. Gent que l'ha inspirada, empès o acompanyat en algun moment del camí.

Aquesta mirada —agraïda, relacional, conscient— no és casual. Té molt a veure amb un origen marcat pel barri, pel teixit associatiu, per aprendre fent amb els altres. Potser per això, aquest premi no il·lumina només una trajectòria individual, sinó també totes aquelles complicitats que, com els vitralls, **transformen la llum quan passa a través de moltes mirades.**

Així, explicar la realitat ha estat per a ella una vocació construïda amb els altres, des d'un compromís que neix del barri i torna al món.

Cristina Raso Boluda - Article aparegut a *La Sagrerina.com* el 19 de desembre de 2025 (Fotografia: Magda Pedró)

La Sagrerina.com
Diari independent de la Sagrera

ASSOCIACIÓ
LA SAGRERA
ES MOU

LA SAGRERA ES MOU PELS INFANTS VEU AVALADA LA SEVA TASCA SOLIDÀRIA PER PART DE LA FUNDACIÓ ORDESA

El passat 4 de desembre, *La Sagrera Es Mou pels Infants* va veure reconeguda, un any més, la seva tasca solidària a favor dels infants i les famílies vulnerables del nostre entorn. Una delegació d'aquesta entitat del nostre barri, formada per la **Nati Cortés**, la **Núria Aicart**, la **Josefina Cortés** i en **Josep de Marfà**, van assistir a l'acte en el qual la **Fundació Ordesa** va donar a conèixer les ajudes que atorga, des de fa més de 20 anys, a aquelles iniciatives que suposen una millora directa i immediata de la qualitat de vida, salut i nutrició dels infants sense recursos, això com de la població materna-infantil en risc social.

10.000 euros que serviran per continuar ajudant els infants en risc d'exclusió

L'acte se celebrà a la seu de la **Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya** i permeté visualitzar les diferents entitats premiades en l'edició d'enguany. La convocatòria estableix tres programes: un adreçat a projectes d'infraestructures sanitàries a països en vies de desenvolupament; un altre orientat a entitats que subministren aliments a famílies vulnerables; i un tercer concebut per a **iniciatives que posen el focus en la infantesa en risc d'exclusió social**. És per la seva actuació en aquest darrer àmbit que *La Sagrera Es Mou pels Infants* ha merescut una de les 15 ajudes de 10.000 euros.

“Invertir en la infantesa és invertir en el futur d'una societat més justa i humana”, destacà en la seva al·locució **Soufian Laroussi Akhrif**, diputat adjunt de l'Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona, en el decurs de l'acte. Les seves paraules foren corroborades per **Albert Montcada**, subdirector general de *Promoció de la Salut a la Secretaria de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya*, que recordà que **“el benestar infantil és un pilar fonamental per al bon desenvolupament d'una societat més justa, pròspera i saludable”**.

Així mateix, Montcada subratllà que **“les ajudes que avui s'ofereixen suposen una inversió en salut, dignitat i futur”**. Cal tenir en compte que Fundació Ordesa ha atorgat, en aquesta vint-i-tresena edició, un total de 400.000 euros en ajudes als diferents projectes seleccionats; i més de 10,6 milions al llarg de totes les edicions, en què s'han comptabilitzat 747 iniciatives que han impactat a 41 països i ha beneficiat gairebé 700.000 persones d'arreu del món. Així mateix, enguany ha lliurat 10,9 tones de cereals infantils a tot l'Estat que han arribat a 9.200 famílies.

“A vegades pensem que som una gota en l'oceà, però l'oceà seria diferent sense aquesta gota”, manifestà una de les premiades en el decurs de l'acte, tot posant en valor la lloable tasca que desenvolupen moltes entitats que, com *La Sagrera Es Mou*, vetllen pel benestar de les persones més vulnerables del seu voltant. En el cas de la **Comissió pels Infants** aixoplugada sota *La Sagrera Es Mou*, l'any passat va atendre prop d'un centenar de famílies, amb la donació mensual de lots que inclouen llet, farinetes, cereals, bolquers i altres productes d'higiene infantil. Així mateix, es lliura una canastreta a les mares amb motiu del naixement d'un fill amb diferents articles específics per als primers dies del nadó, en una acció que es duu a terme en col·laboració amb l'associació **Projecte Nana**.

La Sagrera Es Mou pels Infants, a més, coordina l'aprofitament de material destinat a la canalla en la seva primera etapa de vida, com ara cotxets, bressols, cadiretes, hamaques, banyeres o joguines. Es tracta d'articles fruit de donacions voluntàries a les quals se'ls dona un nou ús per part de famílies vulnerables, contribuint al seu benestar i, a la vegada a prolongar el cicle de vida d'aquest equipament i contribuir a la sostenibilitat del planeta.

Jordi Vilagut,

Article aparegut a *La Sagrerina.com* el 8 de desembre de 2025

FARMÀCIA
Susana Serra

La teva salut, la nostra prioritat

Carrer Pacífic, 61 08027 - T. 933 409 520
farmaciaserrasimon@cofb.net

DONES, TERRA I RESISTÈNCIA A GUATEMALA

MA SA SA LA CH'ŌOL?:
COM ESTÀ LA TEVA ÀNIMA?

Així saluden moltes famílies **Q'eqchi'** quan comença el dia, mentre la boirina encara abraça les muntanyes i el cant del tecolote anuncia la retirada de la nit. No és una salutació superficial, sinó un gest profund que invoca el **ch'ool**, el cor-esperit: el centre on arrela allò que sentim, pensem i somiem. És molt més que preguntar “com estàs”; és reconèixer el lloc on viuen les alegries i les penes, la memòria, la valentia i la força interior que sosté cada persona. **Ch'ool com a centre espiritual i emocional de la persona.** La meua estada de gairebé 5 anys a Guatemala, m'han fet estimar la cultura del poble originari **maia**, una de les civilitzacions més complexes, longeves i avançades del continent americà. Van sorgir fa més de 3.000 anys a la regió coneguda com a Mesoamèrica, que avui abasta el sud de Mèxic, Guatemala, Belize, Hondures i El Salvador, i van desenvolupar una cultura tan rica com enigmàtica. En la cosmovisió **Q'eqchi'**, **l'univers està viu**. La terra no és un recurs, sinó un ésser sagrat i protector, amb qui es dialoga i es conviu. Aquesta relació de reciprocitat ancestral ha permès que el poble **Q'eqchi'**, originari de les muntanyes d'Alta Verapaz i estès avui a Baixa Verapaz, Petén, Izabal, Belize i Mèxic, mantingui una identitat ferma enmig de segles de desplaçament, despulla i resistència. La cultura **Q'eqchi'**, amb el seu idioma maia vigorós, les seves cerimònies, la seva espiritualitat i el seu estret vincle amb el territori, continua viva malgrat les pressions extractives que amenacen els seus rius, els seus boscos i les seves comunitats. No obstant això, més enllà d'aquestes lluites històriques, existeix una altra batalla silenciosa que travessa la vida quotidiana i marca profundament les dones i les nenes indígenes: la violència masclista estructural, normalitzada i heretada; la discriminació interseccional que combina pobresa, racisme i patriarcat, i la dura realitat dels embarassos forçats en nenes d'entre 10 i 14 anys, una ferida oberta en el cor de la societat guatemalenca. Aquest article, dividit en dos textos, busca explorar, des d'una mirada feminista, la complexa realitat que enfronten les dones maies de zones rurals, especialment a Alta Verapaz. No pretén parlar per elles, sinó obrir un espai per a reconèixer la seva veu, la seva resistència i les condicions que encara vulneren la seva dignitat. És una crida a preguntar-nos, tal com fan elles: **Ma sa sa la CH'ŌOL?** (com està l'ànima?). I què necessita per sanar, justícia o silenci?, transformació o resignació?, escolta o indiferència? Amb aquesta pregunta com a brúixola, els

dos textos s'endinsen en la trama social i simbòlica de la vida de les dones i les nenes rurals: les seves lluites, els seus somnis, els sistemes que les oprimeixen i les formes en què, malgrat tot, segueixen teixint el futur. El meu propòsit no és parlar per les dones indígenes de Guatemala, sinó obrir un espai per a escoltar, comprendre i honrar les seves lluites. En les comunitats maies rurals, diverses i profundament històriques, la vida quotidiana està marcada per una barreja intensa: bellesa natural, saviesa ancestral, resistència silenciosa i, al mateix temps, desigualtats arrelades, racisme estructural i violències persistents. El primer text mira de front la realitat social, econòmica i cultural que travessa la vida de les dones maies, especialment en les zones rurals d'Alta Verapaz. Les seves limitacions educatives, la pobresa històrica, la falta d'accés a la justícia, la discriminació racial, la violència estructural i la càrrega del treball no remunerat s'entrellacen formant un sistema que condiciona profundament la seva autonomia i les seves oportunitats. El segon text s'endinsa en la ferida més dolorosa del país: la violència masclista i els embarassos en nenes de 10 a 14 anys. Són històries que revelen un sistema patriarcal que continua alimentant-se del silenci, la impunitat i la por, mentre consumeix infàncies i fractura destins. Tots dos textos dialoguen entre si. Un mostra l'arrel, l'altre el fruit amarg. I junts ens conviden a preguntar-nos, com ho fan les àvies **q'eqchi'** cada matí: Com batega el cor de Guatemala? I com sobreviuen les dones i les nenes que sostenen la vida del país fins i tot quan ningú sosté la seva? **TEXT I Entre la boirina i el silenci: ser dona indígena a Guatemala** En les matinades d'Alta Verapaz, quan la boirina descendeix com un vel sobre les terres de cafè i els sostres de làmina, les dones maies ja estan despertes. El dia les reclama abans que a ningú: encenen el foc, preparen el blat de moro, atenen els animals, organitzen la casa i, moltes vegades, caminen quilòmetres per anar a buscar aigua. Aquest inici quotidià, silenciós i persistent, conté l'essència d'una veritat incontestable: sense elles, la vida a Guatemala simplement no seria possible. Però aquest esforç que sosté comunitats senceres roman ocult sota les capes de la desigualtat històrica. La dona del poble originari maia, sobretot la que viu en àrees rurals, habita un territori on el pes de la pobresa, el racisme estructural i el masclisme arrelat s'entrellacen per a limitar els seus drets i les seves oportunitats. L'accés a l'educació és un exemple palpable. Moltes nenes maies veuen interrompuda la seva escolaritat per haver d'assumir

responsabilitats domèstiques, per falta de recursos econòmics o per la distància als centres educatius. A vegades, fins i tot, es considera que educar a les filles no és prioritari. Aquesta desigualtat educativa perdura al llarg de la seva vida, reduint les seves possibilitats laborals i mantenint-les atrapades en un cercle de pobresa que es transmet de generació en generació. La discriminació lingüística també és un pes: per a moltes dones **q'eqchi'**, **poqomchi'** o **achi'**, el castellà no és la seva llengua materna, i l'accés a les poques i precàries institucions públiques — salut, justícia, educació— es converteix en un laberint de portes tancades. La barrera de l'idioma no sols dificulta tràmits, sinó que vulnera la dignitat i contribueix a l'exclusió. A això se suma la precarietat econòmica. Les dones d'Alta Verapaz solen dedicar-se a treballs informals, mal remunerats o invisibles: agricultura de subsistència, venda de productes en mercats locals, artesanies, o labors domèstiques sense drets laborals. Sense seguretat social, sense estabilitat i sense protecció legal, la seva autonomia econòmica roman fràgil. La càrrega de la cura, d'altra banda, recau gairebé per complet sobre elles. Cuinar, rentar, criar, acompanyar... són tasques indispensables per a la supervivència diària, però que rares vegades són reconegudes com a treball. Aquesta doble o triple jornada, esgotadora, limita la seva participació política i comunitària. A més a més, les dones del poble originari maia es troben amb un sistema de justícia que no les protegeix. La impunitat en casos de violència o discriminació és la norma. La distància dels tribunals, la falta d'interprets, la desconfiança en les institucions i el temor a represàlies fan que molts abusos quedin silenciats. No obstant això, malgrat totes aquestes dificultats, les dones de les comunitats maies no són víctimes passives. Són guardianes de la terra, portadores d'una saviesa ancestral, i constructors de teixits comunitaris sòlids. La seva lluita quotidiana, moltes vegades silenciosa, manté vives llengües, tradicions, identitats i maneres de comprendre el món que han resistit segles d'opressió. Aquest escrit vol recordar aquesta realitat complexa: dones que, entre la boirina i el silenci, sostenen la vida i planten cara als sistemes que busquen limitar-la. Dones que, malgrat l'adversitat, continuen sembrant blat de moro, ensenyant a les seves filles a parlar el seu idioma i a teixir en el telar de cintura, participant en comitès locals, estudiant quan poden, organitzant-se i aixecant les seves veus. Una Guatemala justa comença per escoltar les seves veus! **Margarida Giralt Doya**
La Sagrera En Femení

SANIDAD PÚBLICA, HISTORIA DE UNA MUERTE ANUNCIADA

La empresa que gestiona el hospital de **Torrejón**, público, pero de gestión privada, ordena rechazar pacientes para así conseguir un mayor beneficio económico. El País,3/12/2025 (Grupo sanitario Ribera salud)

Por no hablar de la conocida relación de círculos próximos al poder autonómico de Madrid con el **grupo sanitario QUIRON**. No cabe aquí abundar en estas noticias, pero sí hacer un inciso sobre el llamado **modelo Alzira**, que toma como referencia el modelo catalán de los convergentes, implantándose en Alzira -Alicante- donde fracasó y fue rescatado para la sanidad pública. Copiado para Madrid, donde solo ha sido necesario tiempo para que quedaran al descubierto las vergüenzas del modelo. Estamos ante una calculada estrategia de desmantelamiento del estado del bienestar, (Sanidad, Pensiones, Educación).

Esto sucede más allá del Ebro, pero, a la otra orilla ¿No sucede nada? Pues sí, y para quien esté interesado, le remito a leer el libro **“Artur Más: On són els meus diners?”** de Marta Sibina y Albano Dante, (Noupaper Editorial SL) donde encontraran información de lo que sucedía en un pasado no lejano en la *nostra sanitat*. En él puede leerse como *“uns xerraires incansables”*, Teresa Forcades, Esther Vivas, entre otros, se han cargado de paciencia para explicarnos cómo funciona la gestión de la sanidad privada y han ayudado a desmontar el falso discurso que todo aquello que es público funciona mal y que la gestión privada es más efectiva, y que la gestión privada de los dineros públicos comporta opacidad, y que si indagas un poco encuentras nombres de amigos, parientes y el efecto de las puertas giratorias en las empresas del sector.

Terminamos; a los que defienden la colaboración público-privada, les diremos que mientras no sean capaces de establecer contrataciones absolutamente transparentes, que no insistan, no nos convencerán de su maravillosa eficiencia.

Antonio I. Alonso, veu de veïns indignats

Desde el momento de la aprobación de la **Ley 15/1997**, de 25 de abril, de **habilitación de nuevas formas de gestión del Sistema Nacional de Salud (SNS)** durante el gobierno de Aznar, **Julio Anguita** comentó: **“Esta ley es el certificado de defunción de la sanidad pública. Están legalizando el robo, robando a los ciudadanos el derecho a la salud para dárselo a sus amigos de empresas sanitarias”** El tiempo acabó dándole la razón.

Con esta ley empezó todo. Desde entonces son innumerables las voces que vienen anunciando el sacrificio de la sanidad pública en el altar de los centros de salud privados, apadrinados por los fondos de inversión, e innumerables son también las voces que gritan por la derogación de esta ley.

Pues bien, a pesar del tiempo transcurrido, casi 30 años, a pesar de la evidencia de las constantes maniobras contra los servicios públicos, y a pesar de que se viene denunciando el hecho en sí y sus consecuencias, a pesar de todo, lo cierto es que los perjuicios de esta ley no terminan de calar en la conciencia de los directamente afectados, los ciudadanos de a pie, los que están abocados a una lista de espera en una sanidad de segunda o bien a hipotecarse de por vida ante un traspiés de su salud.

La falta de conciencia popular hace que los responsables de poner fin a esta sangría de lo público, permitan que nuestra sanidad sea un negocio (a veces sucio) encubierto bajo el eufemismo de **colaboración público-privada**, en la que los gestores de lo público no creen, dado que conocen mejor que nadie lo dispuestos que unos están para sobornar y otros a aceptar sobornos.

Volvemos a tratar el asunto sanitario porque es una cuestión de máxima importancia, no es exagerado decir de vida o muerte, convertida en producto especulativo, en un negocio con nuestra salud, ¡Como para no preocuparnos! Pero es que a día de hoy nos encontramos con algunas noticias que dejan al descubierto las vergüenzas del sistema. Nos referimos, obviamente a:

“Decenas de mujeres se unen para llevar a la justicia el escándalo de las mamografías en Andalucía: “No se puede jugar con sus vidas”” Los radiólogos advierten de que la crisis de los cribados en **Andalucía** es estructural: **“El cáncer de mama es la punta del iceberg”** El País,7/10/2025

Bcn f t i M R B

C/Sant Antoni MªClaret,484
(Cantonada C/Hondures)

Farmàcia **Anna Lloberas**

Horari:
De dilluns a divendres
8.30h a 21h

Dissabtes de 9h a 14h

CI Hondures, 65
08027 Barcelona
telèfon 933 499 070

Aprofitem per recordar que fins al 31 de desembre es poden presentar les fotos per participar al concurs **AGUSTÍ UMBERT**.

Durant tot el mes de desembre, al Centre Cívic La Barraca s'ha pogut visitar l'exposició **"sortides fotogràfiques 2025"** amb els treballs dels nostres socis a les sortides de la Vall de Boí i de Molí d'en Sala, entre d'altres.

Així mateix, el dia 2 de gener acaba l'exposició del nostre company **Lluís Peña** al Casal del Barri EAMP (Espai Antoni Miró Peris) al Clot-Camp de l'Arpa, sobre fauna salvatge.

El passat 15 de novembre un nodrit grup de companys va assistir al Congrés de Jurats organitzat per la **Federació Catalana de Fotografia**. Durant l'esdeveniment es va poder assistir a diferents xerrades impartides per fotògrafs destacats de reconegut prestigi i es va aprofitar l'ocasió per estrènyer llaços amb altres associacions fotogràfiques de Catalunya.

L'entitat fotogràfica de la Sagrera.
Desembre 2025

Entre altres temes abordats, durant aquest mes de desembre, tres jurats de la nostra associació han participat al veredict del concurs social de l'**Associació fotogràfica de La Garriga i l'Associació Fotogràfica San Boi**

Una nova sortida cultural ha portat a un bon grup de companys a visitar l'exposició del reconegut **World Press Photo**. Va ser la gran oportunitat per veure de primera mà impressionants feines dels grans fotògrafs del fotoperiodisme

Com cada any, durant les festes del nostre barri, Photosagrera es va encarregar de fer la foto col·lectiva amb tots els veïns que es van acostar a la plaça de Ciutat d'Elx per tenir un record gràfic.

I aprofitem per desitjar-vos a tots unes Bones Festes i un pròsper 2026

Visita nuestra web
Associació PhotoSagrera
www.photosagrera.com

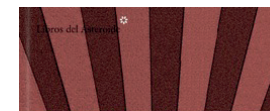

Biblioteca La Sagrera - Marina Clotet

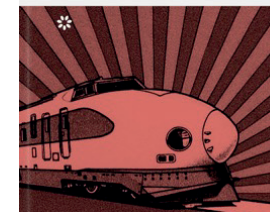
Fernández Casadevante, José Luis. Huertopías. Ecurbanismo, cooperación social y agricultura. Capitán Swing, 2024. 384 pàgines.

José Luis Casadevante 'Kois' sociòleg i expert en agricultura urbana, fa una dura crítica del model de vida de les ciutats que, hiperspecialitzades (serveis, turisme, tecnologia), han donat l'esquena al sector primari, a la producció d'aliments. En el llibre explica com l'agricultura urbana reteixeix enllaços socials deteriorats i esdevé una eina per construir ciutats més justes i resilients. Demana polítiques públiques que donin suport a l'ecourbanisme per dissenyar ciutats millors. Ens convida a imaginar un futur urbà més ecològic i just, utilitzant les pràctiques d'agricultura urbana com a punt de partida. Es tracta d'una obra clau per replantejar el futur de les ciutats davant les crisis ambientals i de recursos, promovent la idea que els horts urbans són molt més que un passatemps: són una solució concreta i accessible als problemes locals.

Matsumoto, Seicho. El expreso de Tokio. Libros del Asteroide, 2014. 214 pàgines

Publicada al Japó l'any 1957, aquesta novel·la s'ha convertit en un clàssic de la literatura japonesa i en un dels màxims exponents del gènere negre del país. El seu autor, Seicho Matsumoto, ens ofereix un relat construït amb meticulositat, un autèntic trencaclosques on s'entrellacen, amb equilibri, la intriga i el misteri. Amb un ritme pausat, l'autor ens apropa al

Japó de postguerra i a la seva idiosincràsia a través de personatges que no necessiten grans artificis per seduir-nos, en contrast amb el vertigen que desprenen cada tren, cada horari i cada estació, veritables coprotagonistes de la història. Aquesta novel·la forma part del centre d'interès dedicat als transports ferroviaris de la biblioteca.

Gagne, Patric . Sociópata : unas memorias . Planeta, 2025. 206 pàgines

La psicòloga que no sent empatia per ningú: així són les al·lucinants memòries d'una sociòpata.

Patric Gagne repassa a 'Sociópata' la seva pròpia vida, la d'una nena que va créixer adonant-se que ella no sentia les mateixes emocions que els altres, i encara així, es va integrar en la societat. 'Sociópata' és un llibre tremendament

entretingut. Endinsar-se en la vida d'una persona amb aquest trastorn és tan al·lucinant com aterridor. Perquè gaudeixes acompanyant a la protagonista en totes aquestes aventures que alguna vegada has pensat fer, però que la culpa, els remordiments, la por t'ho impedeixen. Robar cotxes, aplanar cases de veïns, perseguir desconeguts pel carrer per la simple curiositat de saber a on van... Però també és colar-se en el cervell d'una persona que se sap distinta i no veu la manera de convertir-se en una més. És ser partícip del desconcert, de la tristesa de sentir-se sola, invisible, diferent. I Patric Gagne, sense haver experimentat mai aquesta emoció, és capaç de generar una gran empatia. Llegint aquest llibre et sents tan incompresa com ella. Et sents frustrada. I el més important, és molt revelador saber que hi ha molts més sociòpates del que creiem i la majoria d'ells no són individus allunyats de la societat, criminals o assassins. No. La majoria està integrada en la comunitat, fent un veritable esforç per a ser acceptats, perquè ningú s'adoni que, en realitat, els altres no els importem pràcticament res.

Dziubak, Emilia. Un año en el bosque. SM, 2017. 29 pàgines

Aquest àlbum il·lustrat té quelcom màgic. És un llibre sense edat, on grans i petits poden gaudir d'un mateix escenari —el bosc— al llarg dels dotze mesos de l'any. Amb unes il·lustracions d'una delicadesa absoluta, podem observar els canvis que es van succeint mes a mes, resseguir la vida dels seus protagonistes i, fins i tot, deixar-nos sorprendre per algun detall inesperat.

Un àlbum meravellós que convida a fomentar la imaginació, la curiositat i la cura del medi ambient.

Biblioteca La Sagrera-Marina Clotet
C/Josep Soldevila, 9
08027 Barcelona
Tel 93 340 86 75
b.barcelona.mc@diba.cat
www.bcn.cat/biblasagrera

Horari de la biblioteca:

Dilluns: de 15,30 a 20h.
Dimarts, dimecres, dijous i divendres: de 9,30 a 13,30h. i de 15,30 a 20h. Dissabtes de 10 a 14h

AKIRA TORIYAMA

En anteriors números us he parlat de les diferències entre diversos gèneres fantàstics, tant de llibres com de còmics. Ara toca començar a aprofundir, i he decidit fer-ho parlant d'alguns autors influents. Començo amb un de familiar per a tots: Akira Toriyama, creador de la mítica sèrie Dragon Ball, o Bola de Drac en català.

Akira Toriyama va néixer al Japó, a la ciutat de Kiyosu, prefectura d'Aichi, el 5 d'abril de 1955. Va començar a dibuixar de petit, i d'adult primer va treballar tres anys com a publicista a la ciutat de Nagoya, però tres anys després es va cansar i va firmar un contracte amb l'editorial Shueisha, que publicava la Shonen Jump, una revista de manga dirigida al públic infantil i juvenil. Allà va desenvolupar el que seria el primer dels seus èxits: Dr. Slump, de 1980 a 1984, amb 236 capítols recopilats en 18 volums. La sèrie, molt famosa, tractava sobre un científic, el Sembei Norimaki, que va construir una ginoide amb forma de nena anomenada Arale, en un indret absurd, la Vila del Pingüí. Va tenir molta fama, es va adaptar a l'anime, i es va exportar internacionalment, fins al punt d'arribar a Catalunya via TV3. Només al Japó, Dr. Slump ha venut més de 35 milions de còpies.

No obstant, aquest seria l'aperitiu del gran èxit del mangaka: Dragon Ball, que narrava les aventures de l'heroic Son Goku a la recerca de les mítiques boles de drac, que invocaven el drac Shenlong, que concedia desitjos. Publicat entre 1983 i 1996, va ser un èxit arrasador. Son Goku i la resta de personatges es van convertir en veritables icones internacionals, i va tenir tot tipus d'adaptacions: sèrie d'anime (emesa entre 1986 i 1989), videojocs i marxandatge. Es va convertir en tot un fenomen cultural que va impulsar la popularitat de Toriyama arreu del món.

Els treballs que va realitzar Toriyama després de la fi de la serialització de Dragon Ball han estat històries curtes (entre 100 i 200 pàgines), entre les quals es troben Cowal, Kajika, Sand Land i Neko Majin, entre altres.

Al 2012, Toriyama va tornar a Dragon Ball per a la creació de la pel·lícula Dragon Ball: Battle of Gods. Posteriorment, en 2015, es va continuar la sèrie. Es van publicar nous números i episodis de l'anime fins al 2018. Dragon Ball ha venut, aproximadament, 260 milions de còpies arreu del món, i encara a dia d'avui se situa com un dels mangues més exitosos.

A part de la seva activitat com a mangaka, Akira Toriyama va fer dissenys de nombrosos personatges per a videojocs, com ara Dragon Quest (que també va tenir manga, tot i que Toriyama no és el seu autor), Chrono Tiger o Blue Dragon.

Akira Toriyama va rebre nombrosos premis i reconeixements pel seu treball, com ara el Shōgakukan (un dels més prestigiosos del Japó) o l'Orden de las Artes y las Letras. Va morir l'1 de març del 2024, a causa d'un hematoma subdural agut, als 68 anys.

Des d'aquí només podem dir, amb admiració i respecte: Arigato, sensei.

Carlos Plaza,
Libreria Ulises

Disfruta de los sabores de siempre en un entorno familiar con nuestra selección de tapas y cocina tradicional española. Apostamos por ofrecer una experiencia gastronómica de alta calidad sin renunciar a un buen precio.

CARRER DE LES ANTILLES, 11, SANT ANDREU, 08027 BARCELONA

931 45 15 80
ELGASPAR ES

TAPAS HECHAS CON TRADICIÓN Y CARINO
¡Ven a El Gaspar y prueba lo mejor de nuestra cocina!

VERMUTERIA PICO FINO

El nuevo punto de encuentro en La Sagrera. ¡Vermut, tapas y buena compañía!

Carrer de les Antilles, 11
La Sagrera 08027 Barcelona
931 45 15 80

El racó de la literatura

ALLÀ ON EL TEMPS NO US POT TOCAR

Hi ha absències que pesen com pedres a l'ànima, silencis que ningú no sent però que ens travessen per dins com un fil fred que no deixa d'estirar records.

Vosaltres, que un dia éreu veu, pas, rialla, calor, ara sou una llum quieta que ens acompanya en aquests dies que a vegades fan mal i en aquells instants tan fràgils on, sense voler, encara us busquem.

Hi ha un buit que no es pot amagar. Una cadira que ningú no ocupa, un plat que ja no es para, una cançó que de sobte es trenca perquè ens arriba massa a prop del cor.

Però hi ha també una presència que no es pot negar: la manera com el vostre record ens abraça quan menys ho esperem, com si les vostres mans encara sabessin trobar-nos en la foscor dels dies difícils.

Diuen que el temps cura, però nosaltres hem après que el temps, simplement, ens ensenya a conviure amb la ferida sense deixar d'estimar-la.

Perquè estimar-vos és, alhora, el dolor i el consol. És aquest nus a la gola i aquesta escalfor a la pell quan una estrella brilla més fort i el cor ens xiuxiueja: "No ets lluny..."

No us veiem, però sou aquí. Sou en els racons petits on no arriba ningú: en l'olor d'un plat antic, en l'eco d'un nom dit massa baix, en la llum d'un matí que sembla vostre.

I mentre nosaltres seguim caminant, amb les passes tremoloses però amb el cor valent, sabem que hi ha un dia que arribarà en què cap buit farà mal, en què el temps deixarà de pesar, en què ens retrobarem al lloc on la vida no es desfà i l'amor no necessita comiat.

Fins aleshores, quedeu-vos amb nosaltres. A la memòria que us guarda, al record que us fa eterns, al batec que us busca sense por.

Perquè mentre el nostre cor visqui, vosaltres també viviu. I cap ombra, cap distància, cap adeu no podrà apagar el que vam ser junts ni el que encara som.

Anna M. Casanova Català

XERRADA A L'ASSOCIACIÓ MIRADA DE DONA

La nostra associació, durant el dia mundial de la diabetis, el passat 24 de novembre, a l'espai "dona cuida't", va rebre la visita al Centre Cívic de la Sagrera, La barraca, on tenim la nostra seu, de la Sra. Carmen María Marín Pleguezuelos, infermera de pràctica avançada d'Educació Diabetològica.

La conferència va ser tot un èxit, molt il·lustrativa i interactiva entre tots els assistents, en la qual es parlaren dels tractaments i els efectes secundaris de la malaltia.

Mirada, com sempre, durant la Festa Major del barri organitza un recapte d'aliments que, amb l'ajuda de l'entitat La Sagrera es Mou, fem arribar al rebost solidari del districte, DISA. Aquest cop vam recollir 160 quilos d'aliment, 13 quilos de productes infantils i 15 paquets de bolquers.

Gràcies a tots per col·laborar! Us esperem ben aviat a la nostra propera xerrada. Recordeu que són gratuïtes i obertes a tothom.

Junta de Mirada de dona

C/ Josep Estivill, 33, Barcelona
+34 932 779 754 +34 626 926 436
@km.verd

ELS MOTS ENCREUATS DEL TOTA LA SAGRERA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														

HORIZONTALS 1.- En dues paraules, acaba de complir una dècada com a espai social i de cultura de gestió comunitària. Carrer que uneix cap i cos. 2.- Capaç però sense cap. Habitual a Berenguer, absent a Palou. La germana de ton pare ens dona l'esquena. Elaborat. El més rodó del carrer Cortit. 3.- Universitat que, a l'inrevés, pica. La de Dona la trobareu a la Barraca. Simi decapitat. 4.- Ens mata d'esquena. Ho pot ser una cançó de caràcter musicalment suau. 5.- Que tinguin molts anys no els impedeix ser bells. Dona que trobem en el poni canor adult. 6.- Carta que ens prediu el futur. Coure. Licor extret del panís. 7.- Una de les últimes de Filipines. Repetida a Jambina. Els Reis ens en llançaran més d'un a la cavalcada. Peroné sense objeccions. 8.- Arbre de tothom. Osset del tabac. Capa que trobem a qualsevol estratègia. 9.- Era anglès a Washington. Passen fregant.

SOLUCIONS

S	L	A		S	O	S	S	A	P		A	S	E	14
L	E	R		I	G	E	C	U	B	L	A	B	A	13
A	T	E	N	C		N	A	R		O	A	D	A	12
U	O	M	S	E	A	R	E	R	G	A	S	A	V	11
P	I	L		S	T	U		R		T	E	S		10
	C	A	E		N	E	S	A	R		S	A	W	9
T	A	R	T	S	E		A	B	A	T		M	O	8
E			T	E	M	A	R	A	C		A		N	7
S	I	N	A		U	C		L	A	R	T	S	A	6
A	R	O	N	A	C	I	N		S	L	T	E	A	5
	A	C	I	D	O	L	E	M		A	R	E	I	4
I	M	I		A	D	A	R	I	M		C	O	U	3
O		T	E	F		T	I	A		E		Á	V	2
T	L	O	C		K	I	T	S	O	B	U	A	N	1
14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	

Alineacions sense extrems. 10.- La xifra dels jocs de tennis. Repetida a la Sagrera. Acompanya els ets. Iniciativa Legislativa Popular. 11.- En poques paraules, moviment associatiu del barri. 12.- Composició poètica invertida. El cor dels grans. Al costat de la carretera. 13.- Parli de manera vacil·lant. El que es dispara al peu no sol ser mortal però sí feridor. 14.- Pesat sense límits. Amb trenta, sèrie una escola sagrerenca. Ajudant tècnic sanitari.

VERTICALS 1.- Espai teatral al carrer Hondures i en dues paraules. L'Alabès juga sense extrem. 2.- Arxipèlag que trobem als carrers de la Sagrera. Dona nom a una plaça del barri. 3.- Fa el número a la Guttman. Amb filtre o sense, juga a Vigo. Aloses que s'enlairen. 4.- Xai que no està malament. Valor sense vocals. A l'entrada de la Trabookaire. Possessiu de Costa Rica. La de Vallès és baixa i la de Ribot és alta. 5.- Acaba a Garcilaso. Aporta serenor a la cala. Servir en alguns esports. El d'Esplai suma més de mig segle a la Sagrera. 6.- El greix de la ensaïmada. Centre cívic articulad. 7.- Llencen. Dit del cel sense núvols. Lletres repetides a Cardenal Tedeschini. 8.- Península en forma de bota. Setanta-cinc cèntims d'euro. Els límits del gos. 9.- Ca. Informació del barri recopilada per un centre de la Sagrera que, després de dues dècades de trajectòria, acaba d'integrar-se a La Sagrera Es Mou. 10.- Ésser fantàstic que trobem quan la madrina s'enfada. Té entitat al carrer Hondures. La de Districte descansa a la plaça Orfila. Sinuosa a la Sagrera. 11.- La darrera de Pacífic. Mig inalterables. Sent només les consonants. 12.- El cor de les emoticones. Vinya. 13.- Cinquanta romans que es repeteixen a Josep Estivill. En dues paraules, la biblioteca del barri. 14.- Llei francesa. Posa en tensió panxa enlaire. Proveïts de pues.

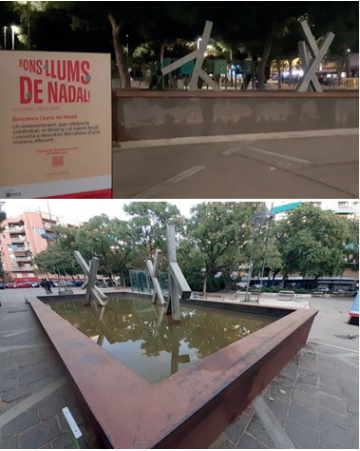
CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

MISTERIS DEL DISTRICTE EL NADAL NO ARRIBA A LA PLAÇA DE LES RATES

Font dels Jardins de la Casa Bloc amb la il·luminació nadalenca

Font de la plaça Assemblea de Catalunya sense il·luminació i amb l'aigua marronosa

esplèndida, sembla mentida que una font de concepció prou simple com és un senzill i modest salt d'aigua pugui millorar tant amb la il·luminació nadalenca, gairebé ho podríem qualificar de miracle, teniu la prova a les fotos que acompanyen l'article, no us penseu que estan generades per IA. I l'aigua, no és que no estigui bruta, sinó que està més que neta, cristal·lina, sembla mentida en una font pública. Està a l'alçada de l'edifici que acompanya, la Casa Bloc, l'orgull arquitectònic de St. Andreu del Palomar i, per extensió, de tot el districte.

Suposem que la neteja de l'aigua, i la cromaticitat i alegria de les llums ha arribat a totes les 38 fonts ornamentals del recorregut nadalenç "LLUM I AIGUA"... Totes? No!! Per la font de la plaça de les Rates és com si no hi hagués Nadal. Ja no m'atreveixo a qualificar-la d'ornamental, perquè més que adornar, el que fa és entristir la plaça, com si encara estiguéssim a Tots Sants, o més pròpiament en el Dia dels Difunts. Per què no hi ha arribat el Nadal? És que ha passat de llarg? Poca broma, a veure si enguany els Reis tampoc vindran a la Sagrera.

"Aquest Nadal, 39 fonts ornamentals distribuïdes pels 10 districtes s'il·luminen per oferir-te un espectacle únic de reflexos i textures" Amb aquesta frase l'Ajuntament de Barcelona descriu l'itinerari "LLUM I AIGUA" (*) dins el marc de la il·luminació de Nadal. D'entrada sona molt bé, amb 39 fonts serà molt que no en tinguem cap a prop. Mires el mapa que gentilmente ofereix l'ajuntament per veure de quines fonts es tracta, i de moment sols n'hi ha assenyalades 38, es veu que una font ornamental s'ha perdut, que ja és estrany, però no passa res.

De les 38 fonts tenim la sort de tenir-ne tres en el districte: a la plaça Islàndia, als Jardins de la Casa Bloc i a la plaça de les Rates (també coneguda pels més benpensants com de l'Assemblea de Catalunya). La font ornamental dels Jardins de la Casa Bloc llueix

Pictograma que podem trobar al peu de la font de la plaça Assemblea de Catalunya

Potser els operaris que havien de condicionar la font perquè ornamentés, un cop col·locat el preceptiu cartell anunciador de la campanya nadalenca (perquè això sí que ho han fet) es van fixar en l'estrany pictograma que està al peu de la font i van fugir corrents, cames ajudeu-me, abans no els caigués un llamp al cap. Ves a saber, potser van pensar que Assemblea de Catalunya no era precisament un nom de bon auguri per una plaça, si s'hagués dit plaça Nadal o plaça Orfila, per dir-ne alguna, aquest perill no existiria. I si no, com s'entén que s'hagi posat tan sinistre pictograma? En definitiva, que tota precaució era poca, i que tampoc venia d'una font, ningú se n'adonaria.

Però convindreu amb mi que tot aquest intent de justificar l'injustificable no té ni cap ni peus. Alguna raó més poderosa està afectant negativament la plaça i el seu entorn; aquesta malastrugança ja deuria ser la causa del mal nom que li van posar els veïns, com si en els anys 70 del segle passat les rates no campeessin per tots els solars del districte. I potser per això s'està parlant de traslladar el Mercat de pagès de la Sagrera, des d'aquesta maleïda plaça a la del General Moragues. Els pagesos deuen témer que el cel els caigui al cap si continuen temptant la sort a la plaça de les Rates.

SEID (Sagrerenc Espantat i Desconcertat)

Addenda: el 15 de desembre, una pila de dies més tard de la publicitada i controvertida inauguració de les llums de Nadal per part de l'alcalde, i amb Santa Llúcia més que festejada, l'ajuntament es va miraculosament adonar que el Nadal no havia arribat a tot arreu i van començar a dignificar la nostra font perquè fos veritablement ornamental. Passats més de tres dies, sols havien aconseguit netejar la font, la maledicció de la plaça, en forma de persistent pluja, segurament va ser la causa que els tècnics municipals no aconseguissin finalitzar una senzilla feina. En el moment de tancar aquest número de la revista està per veure si ho aconseguiran.

(*) Llum i aigua: <https://www.barcelona.cat/nadal/ca/barcelona-sillumina-nadal/llum-i-aigua>

Per què?

- ✓ Simple i fàcil, això és el que ens diferencia
- ✓ Sense problemes
- ✓ Clars i honestos
- ✓ Assessorament fiscal
- ✓ Junts fins a l'escriptura
- ✓ Serveis transparents per a totes dues parts
- ✓ Atenció personalitzada
- ✓ Assessorament financer
- ✓ Banc de dades pròpies
- ✓ 9 oficines a peu de carrer

Tu tries!

VALORACIONS **GRATUÏTES**
| **SENSE COMPROMÍS**

 @dolcallar

Truca'ns al
933 404 114

C. Gran de la Sagrera, 178, Local 1
08027 Barcelona

sagrera@dolcallar.es · www.dolcallar.es

Cada agència és autònoma, té la seva pròpia societat i el seu propi AICAT.

Vendre o Comprar
el teu habitatge

PER NOMÉS **5000** €
+IVA*

* Per a propietats de fins a 200.000€ que es posin a la venda a Barcelona ciutat.

